

ZPRAVODAJ

milovníků a pěstitelů růží

únor
2009

Rosa klub ČR, SZO ČZS

96

Barevné spektrum růží vyšlechtěných Davidem Austinem, foto: David Austin Limited

OBSAH

Slovo úvodem	2
Organizační činnost	
Pozvánka na výroční členskou schůzi s volbami	3
Pozvánka na Letní setkání členů	5
Pozvánka na Setkání přátel genofondového rozária v Rajhradě	6
Zpráva o činnosti	7
Zpráva o hospodaření	9
Poděkování za vyšší příspěvky	12
Životní jubilea členů v roce 2009	13
Pozvánka na výstavy růží ve Veltrusech a na Kladně	14
Zprávy z ČZS	
Pojďte s námi na výstavu	15
Zdravím kolegy kytičkáře	17
Odborné články	
Kalendář růžařských akcí v roce 2009	18
Slavnostní vyhlášení výsledků XXVI. ročníku mezinárodní soutěže novinek růží v Hradci Králové	19
Noví šlechtitelé v soutěžním rozáriu v Hradci Králové	21
Růže – krásná i léčivá	21
Návrat oblíbených romantických růží	25
Růžový olej	34
Geschwind žije!	36
Rosa klub dnes a jeho předchůdci	37
Vzpomínka na Mariána Kováče	39
Jak jsem se seznamoval s růžemi	42
K praktickým radám Jana Böhma	43
Dobrý den! Jsem růže.	44
Ze světa růží	
Růže na webu	45
Návštěva Petera Bealse v Attleborough	48
Jacques-Louis Descemet – francouzský šlechtitel růží, který emigroval do Oděsy	50
Knihy	
Modern Roses, editoři Marily Young a Phillip Schorr	53
Encyklopedie růží, autoři B. Jaša, B. Zavadil	53
The English Roses, autor David Austin	54
Roses: A Celebration (Velebení růží), autor Wayne Winterrowd	55
The Roses, The Complete Plates, autor Pierre-Joseph Redouté	56
Katalog růží, David Austin	57
Poezie růží	
Josef Suchý: Růžový olej	58

Fotografie na titulní straně: Roter Korsar, sadovka, W. Kordes Söhne, Německo, Zlatá růže města Hradec Králové 2008, foto: V. Koula

Vážení přátelé,

vstoupili jsme do nového roku a všichni cítíme určitou nejistotu, co nám přinese a doufáme, že to nebude tak nejhroší. Vždyť jsme už ledacos zakusili průběžně.

Rosa klub, jakožto specializovaná základní organizace Českého zahrádkářského svazu, má dle stanov **povinnost si po pěti letech zvolit nový výbor**, tak jako všechny ostatní organizační složky ČZS. Letošní členská výroční schůze dne 14. března je tedy schůzí volební. Předseda ČZS, Dr. J. Kříž, nabádá všechny členy, aby využili této příležitosti a zvolili si do výboru zástupce, kteří prosadí program co nejvíce jim vyhovující nebo se sami aktivně do organizační práce zapojili. Jak poznáte z kandidátky na složení výboru v letech 2009 – 2014 (str. xxx) jsou tam jen Vám známá jména, nikdo se sám nepřihlásil. Doufáme, že se někdo přihlásí na VČS. Pokud byste však měli zájem o spolupráci a nemůžete se volební schůze zúčastnit, tak se přihlaste dopisem nebo mailem. Kdybyste o někom takovém věděli – a nemusí to být člen Rosa klubu, stačí když se předem přihlásí - tak nám to též napište (Českomalínská 17, 160 00 Praha 6) a přiložte jeho **písemný souhlas s prací ve výboru** Rosa klubu.

Jak poznáte ze zprávy o hospodaření (str. 9) přijde činnost Rosa klubu (na VČS schvalované!) v posledních letech ročně na 100 000 Kč, zhruba z poloviny je to z členských příspěvků, zbývající část je dotace ČZS (přidělené z Ministerstva zemědělství). Proto je **přiložena složenka a prosíme o úhradu co nejdříve** (než, pardon, zapomenete). V případě ztráty složenky to, prosím, neposílejte na mou adresu – musím pak na poštu a předat to osobně hospodáři; na zadní straně zpravodaje je proto číslo účtu Rosa klubu u ČS. Tyto finanční výdaje Rosa klubu jsou ovšem rovněž důvodem k zamyšlení nad programem pořízeným za Váš příspěvek. I to je důvod k zamyšlení nad programem. Máte-li námět na vylepšení či změnu, předněte to na VČS nebo to zašlete písemně. Budeme potěšeni a odpovíme.

Jedna z výhod zapojení Rosa klubu v ČZS je, že obdržíte s zpravodajem č. 96 i **Rukověť na rok 2009** – nepřímí členové dostanou Rukověť ve své základní organizaci. Je tentokrát opět plná dobrých rad a informací, samozřejmě nikoliv růžařských, ale všeobecně zahrádkářských. Je jistě důkazem dobrého hospodaření ČZS, že dokáže připravit Rukověť, aniž by zvyšoval členský příspěvek. I cena časopisu Zahrádkář zůstává pro rok 2009 stejná.

Pro snazší komunikaci připojuji svou e-mailovou adresu: josef.thomas@suro.cz
Do nového roku Vám opožděně přeji mimo jiné i krásné růžařské zážitky

Dr. J. Thomas, předseda

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

POZVÁNKA

**na výroční členskou a volební schůzi ROSA KLUBU ČR
v sobotu 14. března 2009 od 10 do 16 hodin
v Tiskovém středisku Státního úřadu pro jadernou bezpečnost,
Senovážné náměstí č. 9 (roh s Dlážděnou) v Praze 1**

Program:

1) Organizační část

Zahájení
Výroční zpráva o činnosti
Pokladní a revizní zpráva
Kandidátka výboru
Diskuze a návrhy
Volba nového výboru
Usnesení

2) Odborná část

př. Mgr. Miroslava Dostálová:
Parky a zahrady Anglie - fotoreportáž

V poledne bude podáno malé občerstvení.

Všechny členy srdečně zveme a těšíme se na hojnou účast.

Výbor Rosa klubu ČR

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

POZVÁNKA

**na Slavnostní vyhlášení výsledků XXVII. ročníku
Mezinárodní soutěže novinek růží
v sobotu dne 20. června 2009 v 10 hodin
v Soutěžním rozáriu v Hradci Králové - Kuklenách**

Program:

- Vystoupení pěveckého sdružení učitelů CANTUS
- Uvítání hostů
- Vyhlášení výsledků XXVII. ročníku soutěže
- Ustavení komisí: Stálá odborná komise, Dámská komise
- Zahájení nových soutěží
- Vyhlášení výsledků jednorázových soutěží
- Volná prohlídka rozária

Všechny milovníky růží srdečně zveme a těšíme se na hojnou účast.

Za

Technické služby města Hradce Králové Ing. Jiří Henz
Organizační výbor soutěží Rosa klubu ČR RNDr. Václav Koula

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

POZVÁNKA

**na letní setkání členů ROSA KLUBU ČR
v sobotu 27. června 2009 od 10 do 16 hodin
v Hradci Králové**

Program:

- 1) Setkání v Botanické zahradě léčivých rostlin
Oficiální zahájení
Přednášky na růžařská témata, zejména příprava na prohlídku
soutěžního rozária a na vítězné růže
Prohlídka Botanické zahrady s výkladem
- 2) Přeprava do Soutěžního rozária
Prohlídka soutěžního rozária
- 3) Neorganizovaná prohlídka Muzea ČZS a dalších pamětihodností
města

V poledne bude podáno malé občerstvení.

Všechny členy srdečně zveme a těšíme se na hojnou účast.

Výbor Rosa klubu ČR a členové Hradeckého odboru RK

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

POZVÁNKA

**na Setkání přátel genofondového rozária
v sobotu 11. července 2009 od 11 do 15 hodin
v areálu SOŠ zahradnické Rajhrad**

Program:

- Zprávy o průběhu budování genofondového rozária
- Diskuze k dalším úkolům
- Prohlídka výsadby v školní zahradě

V poledne bude podáno malé občerstvení.

Všechny přátele srdečně zveme a těšíme se na hojnou účast

*Za výbor Rosa klubu ČR
a Střední odbornou školu zahradnickou v Rajhradě*

Dr. J. Thomas a Ing. B. Zavadil

NEPŘEHLÉDNĚTE! ✨ NEZAPOMEŇTE! ✨ PŘIJĎTE!

Zpráva o činnosti Rosa klubu ČR v roce 2008

1. Oslava 40. výročí založení Rosa klubu

Výročí bylo oslaveno na výroční členské schůzi dne 1. března 2008 prezentací pěti hlavních aktivit Rosa klubu: odborné zajištění Mezinárodní soutěže novinek růží v Hradci Králové, kontakt s členy vydáváním zpravodajů, provozování internetové stránky, členství a kontakty ve Světové federaci růžařských společností a budování genobanky růží českých šlechtitelů, a to za přítomnosti řady pozvaných hostů z Českého zahrádkářského svazu a zahrádkářského a zahradnického tisku. Vzpomínky členů a hodnocení činnosti Rosa klubu byly zařazeny do Ročenky 2008.

2. Zpravodaj a Ročenka 2008 Rosa klubu ČR

V roce 2008 vyšel podle plánu jeden zpravodaj, a to č. 95 v únoru, aby přinesl včas pozvánku na valnou hromadu dne 1. března a informace o dalších růžařských akcích během roku. Prvně přinesl podrobný popis všech růží oceněných v 25. ročníku Mezinárodní soutěže novinek růží v Hradci Králové, zprávu z 11. mezinárodní konference o starých růžích v Chaaslis (Francie) v roce 2007 a řadu aktuálních růžařských informací z domova i ze světa.

V Ročence 2008, která vznikla na podnět př. Doc. Jaši a vyšla až v prosinci, vyšly vzpomínky členů Rosa klubu na uplynulá léta i vzpomínky našich šlechtitelů růží a školkařů, ale i vzdělávací články, které mapují stav růžařství u nás i ve světě. Mimořádnou akcí byla reedice Böhmových Stručných a praktických rad pro milovníky-pěstitele růže z roku 1931 pro jejich stálou platnost; mimochodem vznikly v době, kdy začaly dopadat i na ČSR důsledky první vážné celosvětové hospodářské krize – že by i tehdy to byla akce na podporu a oživení odbytu?

3. Mezinárodní soutěž novinek růží v Hradci Králové

Dne 14. června 2008 byly slavnostně vyhlášeny vítězné růže XXVI. ročníku mezinárodní soutěže v Hradci Králové, a to za účasti zástupců města i kraje. Ocenění Zlatá růže města Hradce Králové získala poloplná červeně kvetoucí sadovka 'ROTER KORSAR' s kódem KOR-romalu z německých W. Kordes 'Söhne Rosenschulen. Organizátoři soutěže opět vydali Bulletin o soutěži v angličtině a s fotografiemi všech oceněných růží; bulletin byl rozeslán všem organizátorům soutěží růží v evropských městech.

4. Internetové stránky Rosa klubu ČR – www.rosaklub.cz

Naše internetové stránky www.rosaklub.cz, zahájené v roce 2007, pokračovaly ve své virtuální existenci. Jsou z valné části přeloženy do angličtiny. Odkazy (link) na ně, nainstalované na řadě jiných internetových stránek, začaly lákat zájem o činnost Rosa klubu a vedly i k přihlášení nových mladých členů. Navštivte ji i vy, doporučte ji mladým ve svém okolí a zašlete výboru konstruktivní náměty na vylepšení či dodejte podklady pro doplnění. Byla dodatečně vybavena i regráf počtu návštěvníků - cca 20 týdně!

5. Pokračování příprav na založení genofondové sbírky růží českých a moravských šlechtitelů

Dne 21. června 2008 se konalo třetí setkání spolupracovníků a podporovatelů národní genofondové kolekce růží v SOŠ zahradnické v Rajhradě, organizované Ing. Bohumilem Zavadilem a Doc. Bohumilem Jašou a podporované ústředím ČZS, úřadem Jihočeského kraje a některými členy Svazu školkařů ČR.

6. Expozice růží na výstavách ČSZ v Lysé n.L. a v Olomouci

Tuto povinnost Rosa klubu, jakožto specializované ZO ČZS, uložené ústředím ČZS, zařídil tradičně dobře př. Doc. Jaša, a to přes značné potíže způsobené počasím v prvním pololetí roku.

7. Členské příspěvky

Jako již tradičně se ukázalo, že platba členského příspěvku je určitou zkouškou lásky k růžím, která je Rosa klubem zastupována a institucionalizována. Členů Rosa klubu ČR je nyní už jen 226 a z nich 78% platí příspěvky včas, a většinou ihned po obdržení složenky a 30% členů platí dokonce částku vyšší, za což jim výbor děkuje, kdežto 22% členů to odkládá, až zřejmě zapomene. I po letošní urgenci 54 členů doplatila jen polovina z nich a ze zbývajících většina nereagovala, nebo se dovídáme o úmrtí člena nebo obdržíme žádost o zrušení členství pro nemoc či stáří. Těm, kteří na urgenci nereagovali, nebude v roce 2009 už zaslán další zpravodaj. V roce 2008 se přihlásili (jen) 4 noví členové. Na tom se zřejmě podílí i internet a naše webová stránka.

Příprava voleb funkcionářů ZO ČZS

Pro volební období 2009 – 2014 navrhuje výbor Rosa klubu ČR

kandidátku na členy výboru

Vladislav Bártík

Mgr. Miroslava Dostálová

Ing. Alena Haberhauerová

MUDr. Stanislav Konšťacký

RNDr. Václav Koula

Ing. Dagmar Maixnerová

Věra Milerová

Ing. Jiří Pirner

RNDr. Josef Thomas

kandidátku na členy revizní komise

Ing. Eduard Kilberger

Radmila Trojanová

kandidáta na člena městské konference ČZS

RNDr. Josef Thomas

Na výroční a volební členské schůzi bude návrh přednesen a doplněn či upraven dle návrhu členů SZO Rosa klub ČR

NÁVRH PLÁNU AKCÍ ROSA KLUBU ČR V ROCE 2009 – k diskuzi na valné hromadě

Mimo tradiční aktivity jako jsou:

- Valná hromada v roce 2009,
- průběžné zajištění provozu a slavnostního zakončení 27. ročníku Soutěžního rozária v Hradci Králové,
- vydání dalších čísel zpravodaje – č. 96 (v únoru), č. 97 (v červnu) a č. 98 (asi v září)

výbor navrhuje:

- podílet se na přípravě expozic růží na výstavách v Lysé n.L. a v Olomouci,
- zorganizovat Letní setkání členů Rosa klubu v Hradci Králové,
- pokračovat v přípravě a rozvoji genofondového rozária,
- udržovat průběžný styk s WFRS a jejími členskými společnostmi.

Za výbor: Dr. J. Thomas, předseda

Zpráva o výsledku hospodaření v SZO Rosa klub ČR v roce 2008

Vážení přátelé

Hospodaření Rosa klubu ČR se řídilo rozpočtem schváleným na valné hromadě 1.3.2008

Celkové příjmy ve výši 115.844,09 Kč byly vyšší o 18.844,09 Kč

Celkové výdaje ve výši 165.712,59 Kč byly vyšší o 42.712,59 Kč.

Proti začátku roku 2008 je k 1.1.2009 zůstatek nižší o 49.873,50 Kč.

Nejvyšší část vydání tvoří ročenka a zpravodaj, rozárium, poštovné a poplatky spořitelně.

Podrobnější informace o příjmech jsou v přehledu hospodaření, který je nedílnou součástí této zprávy.

U členských příspěvků je příjem vyšší o 3.140 Kč. Tak jako v minulých letech nesplnili všichni členové povinnost zaplatit členské příspěvky. Šestnáct členů doplatilo příspěvky v letošním roce po urgenci. Děkuji těm členům RK, kteří svoji povinnost splnili.

Děkuji všem těm, kteří poslali vyšší účelové příspěvky. Jedná se o 72 členy a Školky a výsadby VANĚK s.r.o..

Prosím, platte příspěvky v daném roce. Placení v následujícím roce zkresluje hospodaření, ale i přehled o platbách. Z dokladů, které dostaneme, není jasné, za který rok je platba uskutečněna.

Základní členský příspěvek ČZS je 100 Kč. Účelový příspěvek je 80 Kč pro důchodce a 100 Kč pro ostatní členy RK ČR.

Jménem výboru RK navrhuji, aby se tyto částky platily i pro rok 2009. Ze základní ceny známky ČZS 100 Kč se odvádí 60 Kč Územnímu sdružení ČZS Praha.

8. února 2009

Vladislav Bártík, hospodář RK

PŘEHLED A ROZVAHA

Hospodaření v SZO Rosa klub ČR v roce 2008

A) Příjmy

	Rozpočet	Skutečnost
Členské příspěvky, účelové a základní	45.000,00	48.140,00
Půjčka	0	14.000,00
Dotace na zpravodaj a soutěžní rozárium	52.000,00	52.074,50
z toho:		
ÚS ČZS Praha	52.074,50	
Magistrát Hradec Králové	10.000,00	
Svaz školkařů ČR	7.000,00	
Ostatní příjmy - úroky		469,59
Celkem	97.000,00	114.684,09

B) Výdaje

Odvod části základních příspěvků	7.200,00	7.200,00
Edice, tisk a expedice zpravodaje a ročenky	77.000,00	104.714,60
Náklady soutěžního rozária v HK	20.000,00	12.827,00
Odměny, včetně daně	0	10.000,00
Genofondové rozárium Rajhrad	5.000,00	0
Klubová činnost	2.000,00	1.025,00
Spořitelní poplatky	2.300,00	2.969,23
Poštovní poplatky	4.500,00	141,50
Vrácení půjčky	0	14.000,00
Členský příspěvek WFRS	5.000,00	3.257,70
	123.800,00	156.135,03

C) Rozvaha hospodaření

	Pokladna	Běžný účet	Celkem
Finanční prostředky k 1.1.2009	2.108,00	64.897,52	67.005,00
Celkové příjmy	22.810,00	93.034,09	115.844,09
Celkové výdaje	18.413,00	147.299,59	165.712,59
Finanční prostředky k 31.12.2008	2.108,00	64.897,52	67.005,52
Výsledek hospodaření 31.12.2008	+4.397,00	-54.265,50	-49.868,50
Stav financí k 1.1.2009	+6.505,00	+10.632,02	+17.137,02

NÁVRH ROZPOČTU SZO Rosa klub ČR na rok 2009

A) Příjmy:

Členské příspěvky, účelové a základní	35.000
Navýšené členské příspěvky účelové	10.000
Dotace na zpravodaje a soutěžní rozárium	54.000
Z toho:	
ÚS ČZS Praha	44.000
Magistrát Hradec Králové	10.000
Plánované příjmy celkem	99.000

B) Výdaje:

Odvod části základních příspěvků	7.200
Edice a tisk dvou zpravodajů	50.000
Expedice zpravodajů	5.000
Soutěžní rozárium v HK	15.000
Odměny za grafickou úpravu zpravodajů, daně	10.000
Klubová činnost	2.000
Spořitelní poplatky	3.000
Poštovní poplatky	2.000
Členský příspěvek WFRS, dva roky	5.000
Plánované výdaje celkem	99.200

Plánovaný schodek hospodaření pro rok 2009 200 Kč

8. února 2009

Vladislav Bártík, hospodář

Seznam členů, kteří zaplatili vyšší klubový příspěvek na rok 2008

paní Květoslava Balašová	500	paní Ing. Dagmar Maixnerová	350
paní MUDr. Jana Bartoňová	300	paní Ludmila Míšová	250
pan Ing. Radomír Beníček	300	pan Miroslav Novák	300
paní Ivana Bucanová	400	pan Ing. Jiří Olšan	400
paní Helena Ciochoniová	250	paní Jana Obertová	300
pan Václav Červený	400	pan Lubomír Opletal	300
pan František Císař	300	paní Alena Pakostová	300
pan Ludvík Fišer	300	pan Luboš Pelc	400
paní Jitka Grigarová	300	pan Miloslav Pilný	300
paní Ing. Alena Haberhauerová	300	pan Ing. Jiří Pirner	300
paní Jarmila Halenová	300	pan Jiří Pozník	300
paní Eva Heřmanová	250	paní Ing. Jarmila Rubišová	300
pan Adam Holub	350	pan Pavel Ryba	300
paní Eva Honzíková	300	paní Radmila Trojanová	400
paní Věnceslava Hronová	500	pan Jiří Rus	500
paní Věra Hubková	300	paní Jaroslava Rusová	300
pan Josef Humpál	300	pan Miloš Sandner	250
pan Josef Janura	500	paní Eva Smékalová	300
pan Ing. Jaroslava Jašová	500	pan Dr. František Smělík	300
pan Miloslav Johan	250	paní Doc. Ing. Jiřina Spilková	300
pan Ing. Stanislav Kaňák	1000	paní Jarmila Svitálková	300
pan Zdeněk Kiesenbauer	500	pan Oldřich Šafář	250
pan Ivan Klička	250	paní Ing. Ingeborg Šestáková	300
paní Anna Koléšková	300	pan Ing. Vlastimil Šindelář	400
pan MUDr. Stanislav Konštický	300	pan Miloslav Šíp	300
pan Doc. Ing. František Kostelanský	300	pan Milan Štěpaník	300
pan RNDr. Václav Koula	500	paní Jaroslava Švecová	400
pan Adam Kretschmer	580	pan Stanislav Truhlář	500
pan Arnošt Krůl	400	pan Ing. Josef Urban	700
paní Olga Kubalová	300	paní Jaroslava Valentová	300
pan Josef Kuchařík	300	paní Ing. Hana Vaňharová	500
paní Ing. Jana Kuncová	300	paní Vlasta Veselá	300
pan Miroslav Ladman	400	pan Václav Vokál	300
paní Marie Látová	400	pan Zdeněk Záboj	300
paní Ing. Alice Lázníčková	300	pan Pavlína Žabenská	300
pan Ing. Karel Libosvár	300	Školky a výsadby VANĚK s.r.o.	1000
pan Václav Macháček	300		

Výbor Rosa klubu ČR jménem všech členů sponzorům děkuje.

Vladimír Bártík, pokladník

Všem členům, kteří se v roce 2009 dožijí významného životního jubilea přejeme předem mnoho zdraví, osobní a rodinné pohody do dalších let!

Výbor Rosa klubu ČR

- 98** panu Oldřichu Neumayerovi z Kyjova
96 paní Marii Hrabalové z Českého Brodu
95 panu Josefu Ferbasovi z Hradce Králové
90 paní Ireně Lhotské Hlavnic
 panu Jaroslavu Peterovi z Hradce Králové
 paní Jaroslavě Hviždáلكové z Prahy 6-Liboc
85 paní Boženě Grigorovové z Prahy
 paní Jiřině Viznerové z Prahy
 panu Ing. Miroslavu Štolbovi z Prahy
 panu Prof. Dr. Karlu Palátovi z Hradce Králové
 paní Drahomíře Dolanské z Olomouce
80 paní Marii Bartůškové z Prahy
 panu Josefu Šírovi z Litomyšle
 paní Radmile Sobotkové z Chocně
 panu Oldřich Slovákovi z Frenštátu p.R.
 paní Ing. Heleně Kotlíkové z Prahy
 paní Květě Kloudové z Petrovic u Sedlčan
 panu Františku Hejdukovi z Plzně
 panu Ludvíku Fišerovi z Plzně
 paní Ludmile Bedrníkové z České Lípy
75 paní Ing. Marii Kozákové z Prahy
 panu Miloslavu Pilnému z Prahy
70 paní Terezii Slákové z Dlouhé Loučky
 panu Ing. Vojtěchu Benetkovi z Prahy
65 paní Marii Hanzlíkové ze Štáhlav
 paní Mgr. Miroslavě Dostálově z Holohlav
 paní Martě Pohorské z Olomouce
 paní Jaroslavě Valentové ze Starého Plzně
 paní Miroslavě Tauchenové z Hradce Králové
 panu Josefu Humpálovi z Prahy
 paní Marii Brandtové z Poleně
 paní MUDr. Janě Bartoňové z Prahy
60 paní Evě Tomanové z Nové Včelnice
 panu Ing. Vladimíru Dejmkovi z Brna
 panu Pavlu Rybovi z Osic
 panu MUDr. Jiřímu Šebkovi z Tachova
 panu Ladislavu Pecinovi z Velkého Beranova
 panu Zdeňku Marešovi z Vyššího Brodu
 paní Nadě Kůstkové z Prahy
 paní Ing. Jaroslavě Jašové ze Žiželic n. C.
 panu Josefu Janurovi z Loun
55 paní Ing. Evě Egertové z Kolomut
 panu Dr. Václavu Koulovi z Chlumce n. C.
 panu Ing. Pavlu Jančarovi z Havířova
 panu Ing. Stanislavu Kaňákovi z Frydlantu n. O.
 panu Janu Čechovi ze Slavkova
 panu Františku Císařovi z Vřesiny
50 panu Milanu Černému z Petroupinu
 paní Mileně Prokopové z Dolních Dubňan

Soupis sestavila matrikářka Rosa klubu, př. Ing. Alena Haberhauerová

Výstava růží a květů na zámku Veltrusy

se bude konat i letos, a to **ve dnech 11. (sobota, od 10 hodin) a 12. (neděle) července 2009**, s expozicemi sortimentu růží několika pěstitelů růží a s ukázkami vazeb kytic a aranžování květin. Součástí výstavy bude opět oblíbená „**Soutěž o růži roku 2009**“ podle hlasování návštěvníků. Zámek sice ještě není přístupný, ale správa zámku připravila zajímavé exponáty ve špejcharu. Transport od nádraží v Kralupech bude zajištěn jako vždy v 9.30, zpáteční pojezd v 13 hodin.

*Na návštěvu Výstavy růží a květin milovníky růží srdečně zve
Výbor Rosa klubu Kralupy nad Vltavou*

Nejkrásnější růže Kladenska

bude zvolena na letos již čtrnáctém ročníku výstavy **Růže a květy podzimu v Kladně**. Do největšího středočeského města všechny milovníky růží zveme vždy po prázdninách, tentokrát **od čtvrtka 10. do soboty 12. září**, vždy od 9 do 17 hodin. Nejširší sortiment růží tu již tradičně prezentuje blízké lidické rozárium, dále bývají k vidění např. růže pana Macháčka z Kunratic, pana Nováka ze Studeněvsí a samozřejmě i květy růží zahrádkářů Kladenska a Slánska. Kromě sortimentu růží se většinou daří zajistit i sortiment jirín z Průhonic, poslední dobou se přidávají i kaktusáři se svými výpěstky. Presentaci odrůd doplňují nádherné aranžmá nejen z růží, ale i dalších podzimních květů a přírodních materiálů.

Budete-li mít možnost přijet, vřele doporučuji nenechat si ujít čtvrtěční slavnostní zahájení (od 10 hodin), kterého se zúčastní nejen představitelé zahrádkářského svazu, zastupitelé města Kladna a vystupují zde i děti z místní mateřské školky a vidět jejich nadšení nad krásou, vůní a barvami vystavených květů opravdu stojí za to.

*Za Územní sdružení ČZS Kladno
srdečně zve Lucie Vodičková*

Pojďte s námi na výstavu

Možná i Vás v budoucnu takto oslovíme, neboť Český zahrádkářský svaz organizuje výstavy většího rozsahu jako svou jedinou prezentaci na veřejnosti (jarní a letní FLORA Olomouc, NARCIS, NATURA VIVA a KVĚTY v Lysé nad Labem). Nadále budou ústředím podporovány výstavy menší - regionální, organizované územními sdruženími i jednotlivými základními organizacemi ČZS.

Vývoj členské základny ČZS má v posledních deseti letech sestupnou tendenci, mnoho členů je dnes také specializovaných jen na určitou květinu nebo skupinu rostlin. Výrazně bylo v posledních letech zaznamenáno snížení zájmu zejména o pěstování zeleniny. Těmto zásadním změnám se musíme průběžně přizpůsobit. Před několika lety došlo v rámci reorganizace ústředí ke sloučení komise výstavní s komisí specializovaných základních organizací (SZO) a květinářské. Rozhodujícím a nejdůležitějším záležitím při pořádání velkých výstav, jsou právě tyto naše SZO a snahou je i jejich přednostní zapojení do výstavní činnosti. Mezi jednotlivými členy je mnoho pěstitelů, kteří ve svém nadšení dosahují často mimořádných úspěchů, které stojí za to prezentovat na veřejnosti. V současné době máme 17 SZO - ACHILLEA (aranžeri a floristé), CITRUSÁŘI, DAGLA, GLADIRIS, HORTIKLUB, CHRYSANTÉMA, IRIS, JAHODÁŘI, KAKTUSÁŘI, LILIJUM Brno, LILIE Hodonín, MARTAGON, NARCIS, PELARGONIE, pěstitelé KLATOVSKÝCH KARAFIÁTŮ, ROSA KLUB a SAINTPAULIA. Členem kterékoli z uvedených organizací se můžete stát i vy, více informací o nich na našich web. stránkách: www.zahradkari.cz

Nezasvědceným by se mohlo na první pohled zdát, že právě výstavy jsou velmi výhodným zdrojem finančních prostředků. Není tomu tak - naší snahou je, aby alespoň nebyly pro ČZS ztrátové. Jejich zajištění je poměrně náročné a právě z důvodu jediné možné prezentace ČZS se bráníme jejich zrušení. Je nutné zkoordinovat velmi mnoho vlivů a faktorů, což vyžaduje i dost času pro další uvážení rozhodnutí do budoucího období. V posledních dvou letech byl na pomoc přizván tým zkušených aranžerek pod vedením paní Jaroslavy Zlámalové, který pracuje již řadu let při Olomouckém výstavišti. Je patrný i rozdíl v přístupech k těmto akcím na Moravě a v Čechách. Léty prověřená a letos 50-ti letá zkušenost Flory Olomouc dává na jedné straně záruku kvality, na straně druhé je to podnikatelský duch a velká invence dnešní doby, které přináší široké veřejnosti naplnění tohoto zájmu i v Čechách na Výstavišti v Lysé nad Labem.

Naše výstavy jsou květinové, zaměřené na seznámení se sortimentem pěstovaných rostlin. Jedná se hlavně o květiny řezané, v menší míře i hrnkové a nádobové. Vystavují s námi i pěstitelé kteří nejsou přímo našimi členy, ale sdružují se kolem ČZS nebo časopisu Zahrádkář. Podle významu zvoleného motta, pak jednotlivé výstavy dostávají svou smysluplnou náplň a cíl. Takto lze do výstav zapojit i další firmy a subjekty, které tak dostávají příležitost se prezentovat svými výpěstky a výrobky v plném rozsahu - tím se naše výstavy stávají zajímavější i pro širší veřejnost. Za ČZS je k jednotlivým akcím vždy předem určen zodpovědný pracovník - garant, který jedná se všemi vystavovateli a zároveň zodpovídá za realizaci celé akce. Výstaviště zpravidla určí svého podobně zodpovědného pracovníka. Hlavní náplní práce obou je spolupráce na stavbě expozice, průběhu výstavy a její likvidaci. Většinu výstavního fundusu poskytuje výstaviště, vázy, drobný dekorační materiál a jmenovky zajišťuje ČZS. S přípravou výstavy začínáme s 3-5 denním předstihem a podílející se pracovníky zajišťuje ČZS. Nejdůležitějšími jsou hlavní aranžeri a později podle potřeby přibývají další pracovníci. V letošním roce se podařilo rozšířit počet profesionálních aranžerů o studentky, které nám výrazně omladily kolektiv, dále aranžerky umísťující se v posledních letech na prvních místech na Hořovické amatérské soutěži v aranžování Flora - člověk - fantazie, a konečně jsou to i ženy, které pomáhají

již dlouhé roky se zajišťováním našich výstav ze SZO Achillea pod vedením paní Zdeny Fousové. Pro všechny aranžery zajišťujeme ubytování a proto v případě brigádníků pro přípravné a pomocné práce dáváme přednost místním lidem.

Svoz řezaných květin je plánován vždy na poslední den přípravy od ranních hodin. Důležitým je časový rozvrh - harmonogram příjezdu jednotlivých vystavovatelů pro zajištění plynulosti přípravy, aby nedocházelo ke kumulaci prací ve stejném čase a na stejném místě. Zásadním je hlavně u vystavovatelů s větším počtem květů a odrůd. Každému vystavovateli jsou po jeho příjezdu přiděleny aranžérky - podle rozsahu a náročnosti jeho expozice. Je možné naaranžovat expozici podle vlastních představ, vítána je vždy pomoc hlavně při rozmísťování jmenovek, neboť každý vystavovatel zná nejlépe svůj sortiment. Z tohoto důvodu je proto výhodné dodat seznam jmenovek s předstihem, alespoň jeho základní část (zbytek snadno doplníme v den přípravy výstavy). Víťame dovezenou doplňkovou zeleň mezi květy vystavovatele, neboť je to nejlepší způsob jak od sebe odlišit a zpestřit jednotlivé expozice. Po krajinné výstavě Cheb - Marktredwitz máme zkušenost se zasíláním živých květů i na velké vzdálenosti prostřednictvím ČD. Tato možnost existuje a zvláště pro Lysou nad Labem je reálnou možností dopravy, neboť Výstaviště je v bezprostřední blízkosti nádraží. Ať je to neuvěřitelné, rozkvetlé a ošetřené květy lilii byly ČD doručeny bez jakéhokoli náznaku poškození, zabalené pouze v kartonové krabici (se zabalenými prašníky proti zašpinění okvětních plátků, stvolky vložené do ampulí a probalené papírem). Květy byly posílány z Moravy, nařezány, ošetřeny a zabaleny ve večerních hodinách a smluvně naloženy na přepravu ČD. My jsme je vyzvedávali druhý den v časných ranních hodinách na nádraží v Chebu, kdy jsme je stihli naaranžovat ještě před vlastním zahájením výstavy. Tuto službu lze na požádání využít u kterékoli stanice ČD za poplatek, který ústředí ČZS samozřejmě rádo proplatí.

Všichni vystavovatelé, aranžéři a pomocný personál, kteří se podílejí na přípravě výstavy a jejím průběhu, mají možnost občerstvení v technickém zázemí ČZS. Na základě předběžné dohody je možné zajistit pro vystavovatele i ubytování - zpravidla poslední den přípravy výstavy bezprostředně před jejím zahájením - tady je důležité hlavně včasné vyrozumění garanta. Cestovné je propláceno na základě dohod - po předložení jízdenek, nebo u osobních automobilů, použitých pro přepravu materiálu, zde je důležitá spotřeba PHM uvedená ve velkém technickém průkazu (nutný k nahlédnutí), ujeté kilometry a případně účet za čerpání pohonných hmot s odpovídajícím datem. Dále je nutné sjednané havarijní pojištění.

Letošní rok byl pro mne prvním rokem aktivní práce při zajišťování výstav v rámci ústředí ČZS. Chtěla bych tímto poděkovat všem vystavovatelům, aranžérům a ostatním zúčastněným, kteří mi byli nápomocni, za jejich vstřícnost a velkou pomoc, bez níž by právě ty největší výstavy nebyly takové, jaké jsme je viděli.

Ing. Ivana Kožešníková

Zdravím kolegy kytičkáře,

posílám seznam zahrádkářské literatury s růžařskou tematikou - dostal jsem ji od jednoho známého - bývalého člena našeho Klubu skalničkářů, který kvůli věku končí s aktivním zahradničením. Požádal mě, abych s knihami nějak smysluplně naložil. Na jejich nabízení po antikvariátech neměl sílu. Nabízím je proto touhle cestou okruhu svých známých s podobnými zájmy. V původním seznamu je několik stran nejrůznější zahrádkářské literatury, ale pro Vás jsem vybral kniky z Vašeho oboru. Kontakt jsem našel na internetu. Pokud máte Vy nebo někdo z Vašich známých zájem o některý z titulů, ozvěte se prosím. Cena bude stanovena odhadem. V antikvariátech ji prý počítají jako třetinu původní prodejní, tak se můžeme tohoto systému držet. Trochu komplikovanější to může být u zahraničních knížek, ale věřím, že pokud budete mít zájem, určitě se dohodneme. Jestli budete chtít znát podrobnosti k některým knihám, ozvěte se také a já informace dodám (např. fotografie obálek).

Přeji pěkný den

dr. Miroslav Doležal, Tišnov
miroslav.dolezal@khsbrno.cz

Seznam zahrádkářské literatury – nabídka

Název	Autor	Rok vydání
Růže	van Dijk Hanneke, Kurpershoek M.	1997
Růže – 100 nejkrásnějších	Sedliská B., Walter V., Humpál Z.	1989
Růže v moderní zahradě	Žlebčík J.	1997
Růže	Větvička V.	1997
Růže	Větvička V., Krejčová Z.	2001
Růže	(překlad z anglické publikace)	1998
The Rose Expert	Hessayon D.G.	1999
Die 200 schönsten Strauch und Kletterrosen	Taylor P.	1995
Miniature Roses	Reddell C.R.	1998
Miniature Roses	Hawthorne L.	1999
Roses		1996
The Illustrated Encyclopedia of Roses	Moody M., Harkness P.	1997
Botanica´s Roses	Austin David	1998

Kalendář růžařských a zahradnických akcí v roce 2009

doma	termín	místo
Valná hromada členů Rosa klubu ČR	14. březen	Praha, SÚJB
For GARDEN 2009, 4. veletrh zahradní architektury, nábytku a techniky,	5. – 8. březen	Praha – Letňany, výstaviště
Tržnice Zahady Čech	8. – 12. duben	Litoměřice, výstaviště
Dům a zahrada	16. – 19. duben	Louny, výstaviště
FLORA Olomouc – jarní etapa; viz www.flora-ol.cz	23. – 26. duben	Olomouc, výstaviště
Zahrada Vysočiny	1. – 4. květen	Žirovnice, zámek
Soutěžní rozárium Rosa klubu v Hradci Králové, Den otevřených dveří	20. červen	Hradec Králové-Kukleny
Slavnosti pětileté růže, 22. ročník, www.ckrumlov.cz/slavnosti-s-fotogalerii !!	19. – 21. červen	Český Krumlov
Letní setkání členů Rosa klubu ČR v Hradci Králové	27. červen	HK - Kukleny, Rozárium
SEMPRA FLORA Dny otevřených dveří – balkonové květiny, www.sempraflo.cz	27. – 28. červen	Holice
Setkání příznivců genofondové sbírky růží českých šlechtitelů	11. červenec	Rajhrad, SOŠ zahradnická
Den otevřených dveří Růžové školky manželů Pelcových, blíže http://ruze.unas.cz	1. polovina července	Sobotka, Březenská 386
KVĚTY 2009, 13. celostátní výstava ČZS, www.zahradkari.cz; www.vll.cz	9. – 12. červenec	Lysá n. Labem, výstaviště
Sempra Praha – Dny otevřených dveří, www.sempra.cz	6. – 7. srpen	Veltrusy
Výstava růží a květin, 13. výstava na zámku Veltrusy	9. – 12. červenec	Veltrusy, zámek
Klatovské karafiáty	11. – 19. červenec	Klatovy
Výstava květin a zeleniny, tradiční výstava na vodním hradu	31. červenec – 2. srpen	Budyně nad Ohří, vodní hrad
FLORA Olomouc – letní etapa, současně Letní zahradnické trhy, viz www.flora-ol.cz	20. – 23. srpen	Olomouc, výstaviště
Výstava růží, Starkl, www.starkl.com	13. – 16. srpen	Čáslav - Kalabousek
Výstava květin Čimelice 2009	20. – 23. srpen	Čimelice, zámecké zahradnictví
Růže a květy podzimu, 14. ročník	10. – 12. září	Kladno, Kleinerova 1477
Zahrad Čech – 32. ročník nejnavštěvovanějšího zahradnického veletrhu	18. – 26. září	Litoměřice, výstaviště
Flora Olomouc – podzimní etapa, www.flora-ol.cz	9. – 12. říjen	Olomouc
Brněnská růže	7. listopad	Brno
ve světě		
World Rose Convention 2009 + World Rose Festival, www.worldrose-vancouver2009.com	18. – 24. červen 2009	Vancouver, Kanada

Další zahradnické výstavy a bližší informace jsou uvedeny na adrese www.zahradkari.cz/vystavy
Všechny růžařské akce pro rok 2009 po celém světě jsou uvedeny na adrese www.worldrose.org

Data konání (jen orientačně dle loňských) slavnostního vyhlášení vítězů v soutěžích nových růží v roce 2009 - Zařadte si do itineráře své cesty do zahraničí!

Místo	Datum	Místo	Datum	Místo	Datum	Místo	Datum	Místo	Datum
Barcelona	4. 5.	Lyon	1. 6.	Saverne	16. 6.	St. Albans	červen	Belfast	16. 7.
Madrid	18. 5.	Paříž-Bagatelle	14. 6.	Ženeva	16. 6.	Kortrijk	konec června	Glasgow	24. 8.
Řím	19. 5.	Nantes	15. 6.	Baden-Baden	19. 6.	Haag	10. 7.	Le Roeulx	7. 9.
Monza	23. 5.	Hradec Králové	20. 6.	Baden bei Wien	22. 6.	Dublin	13. 7.		

Datum zamodřených soutěží nebylo do uzávěrky zpravodaje na www.worldrose.org zveřejněno

Slavnostní vyhlášení výsledků XXVI. ročníku mezinárodní soutěže novinek růží v Hradci Králové

V sobotu dne 14.6.2008 se v soutěžním rozáriu v Hradci Králové konalo každoroční vyhlášení výsledků Mezinárodní soutěže nových růží, tentokrát již 26. ročníku.

Již tradičně je začátek slavnostního vyhlášení nastaven na desátou hodinu dopolední, nicméně již po osmé hodině začali přicházet první účastníci – členové hodnotitelských komisí, pozvaní hosté, přátelé a rodinní příslušníci. Počasí není nikdy jisté a nejinak tomu bylo i tentokrát, ještě v noci i nad ránem vydatně pršelo, ovšem s příchodem hostů jakoby se vše zklidnilo, vysvitlo slunce a růže se tedy mohly předvést v plné kráse. Jednalo se o první společné setkání s růžemi v roce, v nádherně rozkvetlém a péčí přítele Václava Desenského také výborně připraveném rozáriu. Přátelé růží postupně přicházeli, po vzájemném uvítání většinou mezi růže hned také zamířili a probírali jejich kvalitu, tradičně hodnotili pozitiva a negativa předešlé zimy, nástup a průběh jara, prostě probíhaly ty příjemné drobné hovory, které se vedou, setkají-li se lidé, které spojuje společný zájem, společná aktivita, v některých případech až zanícení a vášně – v tomto případě pěstování růží.

V 10 hodin pak byla zahájena oficiální část dne, slavnostní ceremoniál vyhlášení výsledků, a to opět tradičně vystoupením pěveckého sboru Cantus z Jaroměře. Je pravdou, že teprve tóny úvodní písně dokázali odtrhnout některé náruživce od růží a přivolat je na místo vyhlášení výsledků. Přítomné přivítal a úvodní slovo přednesl MUDr. Stanislav Konšťácký, místopředseda Rosa Klubu ČR a člen organizačního výboru soutěže. Následovalo vlastní vyhlášení výsledků, se kterými seznámila přítomná Mgr. Miroslava Dostálová. Absolutním vítězem a nositelem titulu Zlatá růže města Hradce Králové se stala růže Roter Korsar německé firmy W. Kordes Söhne (viz titulní stránku). Dalším třem růžím byla udělena 1.cena (MEIplezin a MEIcloudé společnost Meilland International a Silk Cover společnosti Poulsen Roses) a devět získalo Čestné uznání.

Všechny oceněné růže byly na svých stanovištích označeny jmenovkami spolu se jménem šlechtitele a zemí původu. Poprvé se tak nejen pro hosty, ale i pro samotné členy hodnotitelských komisí prolomila dosavadní anonymita růží, tak důležitá pro objektivní hodnocení. Samozřejmě pouze u těch růží, jejichž hodnocení již bylo ukončeno, identita všech ostatních, v soutěži pokračujících růží, zůstala přinejmenším do následujícího roku skryta.

Po ukončení oficiálního programu většina hostů ještě setrvala mezi růžemi. Také členové komisí se vydali mezi záhony, ovšem již s formuláři v rukou, protože pro ně nastalo první z celkového počtu čtyř průběžných ročních hodnocení soutěžících růží.

Tradičně se objevili také novináři. Novinářku z deníku Blesk doprovázela modelka, při fotografování nebylo úplně zřejmé, zda jsou růže to nejdůležitější a také výsledná zpráva v novinách doprovázená obrovskou fotografií to demonstrovala. Vlastní doprovodný text bohužel obsahoval, přestože byl krátký, nepřesnosti. Dostavila se však také mladá, nicméně

MEIplezin, 1. cena velkokvětých, Meilland International, foto: V. Koula

MEIcloude, 1. cena mnohokvětých, Meilland International, foto: V. Koula

zpřístupněno široké veřejnosti. Tuto možnost využilo k našemu potěšení skutečně nečekané množství návštěvníků v počtu několika set, především v neděli se objevily chvíle, kdy rozárium již tak trochu „praskalo ve švech“. Za vysokou návštěvnost jsme vděčili především úsilí přítelkyně Miroslavy Dostálové, která zajistila publicitu v některých periodikách, nejdůležitěji asi v časopisu Zahradkář 2008/6 svým článkem „Za růžemi do Hradce“.

Přehled všech oceněných růží včetně fotografií byl zveřejněn v poslední ročence Rosa Klubu. Chtěli bychom poukázat na velký nástup světové růžařské firmy Meilland International z Francie, která se v oficiálních výsledcích našeho rozária objevila poprvé v roce 2007, kdy hned obsadila první místa v kategoriích velkokvětých a mnohokvětých růží a v hodnocení následujícího roku 2008 obsadila opět tato dvě první místa. U velkokvětých růží se jedná o kultivary šlechtitele Allaina Meillanda MEIPLEZIN (zatím nepojmenovaná) (2008) resp. MEICLUSIV (obchodní název Line Renault®) (2007); v případě mnohokvětých růží pak kultivary MEICLOUDE (obch. název Smart Meidiland) (2008), resp. MEIGUIMOV (obch. název Astronomia®) (2007) šlechtitelky Michèle Richardier. Nelze

Roter Korsar, sadovka, W. Kordes Söhne, Německo, Zlatá růže města Hradec Králové 2008, foto: V. Koula

výborně připravená a erudovaná redaktorka z časopisu Zahradnictví. Její článek vyšel v čísle 2008/8 tohoto periodika pod názvem „Orientováno na růže“. Pro úplnost je třeba dodat, že již několik dní před vyhlášením výsledků navštívil rozárium šéfredaktor časopisu Knihovnička květináře, který publikoval velmi pěkný článek „Kde soutěží královny“, doprovázený řadou výstižných fotografií růží.

V odpoledních sobotních hodinách a dále pak po celou neděli bylo rozárium zpřístupněno široké veřejnosti. Tuto možnost využilo k našemu potěšení skutečně nečekané množství návštěvníků v počtu několika set, především v neděli se objevily chvíle, kdy rozárium již tak trochu „praskalo ve švech“. Za vysokou návštěvnost jsme vděčili především úsilí přítelkyně Miroslavy Dostálové, která zajistila publicitu v některých periodikách, nejdůležitěji asi v časopisu Zahradkář 2008/6 svým článkem „Za růžemi do Hradce“.

než upřímně doporučit kteroukoliv z těchto růží jako klenot k vysazení na zahradě. Zároveň je nutné objektivně přiznat, že to se týká i většiny dalších růží jiných šlechtitelů oceněných v hodnocení, neboť rozdíly mezi těmi nejlepšími jsou obvykle minimální.

Již nyní jsme zvědaví na výsledky následujícího XXVII. ročníku a těšíme se na setkání v červnu v Hradci Králové.

Václav Koula

Noví šlechtitelé v soutěžním rozáriu v Hradci Králové

Jenom krátce bychom chtěli informovat, že se nám pro další ročníky soutěže novinek růží v Hradci Králové podařilo získat další dva zahraniční šlechtitelské subjekty:

- **Spelarosa**, významná holandská firma zastupující řadu šlechtitelů. V pozadí této společnosti stojí jiný známý pojem nizozemského růžařství - Jan Spek Rozen.
- **Martin Vissers**, nový belgický šlechtitel, jehož růže již byly oceněny ve Francii cenou za nejkrásnější vůni.

Získat nového šlechtitele není úplně jednoduchá věc a v obou těchto případech se jedná o úspěch podmíněný osobními kontakty ze soutěžního rozária v Rouelx u Belgii. Recipročně se nám podařilo úspěšně belgické kolegy kontaktovat s panem Strnadem z Rosic u Brna, jehož růže jsou již od loňského roku v tomto rozáriu, i s panem Františkem Glváčem ze Slovenska).

Na druhé straně pro letošní hodnocení nebudeme mít rostliny od našich dvou tradičních dodavatelů soutěžních růží. Firma Dorieux se omlouvá pouze pro tento rok a to z důvodů více než pochopitelných – byli postiženi katastrofální větrnou smrští, která prošla především Španělskem a jihozápadní Francii v lednu letošního roku a v jejímž důsledku došlo i k mnoha obětem na životech. V dopisu, který jsme obdrželi, uvádí pan Francois Dorieux, že jejich pokusná pole byla z 80% zničena. Jiná situace nastala u belgické společnosti DVP, která podle dostupných informací zanikla, ovšem na jejím místě vznikla nová společnost YLVOPLAND. Podle informací z Belgie teprve hledá své místo na slunci a uvidíme tedy, zda se do soutěže v příštích letech navrátí. V posledním ročníku soutěže získala jejich růže označená kódem DVP0029 Čestné uznání v kategorii sadových růží. Tato růže budila vždy pozornost neobvyklou barvou i vzdušnou a elegantní stavbou svých květů, bylo by tedy škoda, pokud bychom se s růžemi z této „dílny“ již neměli setkat.

Na podzim hodláme oslovit další šlechtitele a doufáme, že se nám podaří do České republiky dostat další zajímavé růže.

Václav Koula

Růže – krásná i léčivá

*Četli jste jistě mnohá doporučení jak použít růži v domácím léčení.
Co k tomu říká současná farmacie?*

Úvod

Tradice využívání růží pro vůni i k léčení je velmi dlouhá a bohatá. Pro zajímavost uvádím pouze několik příkladů z historie. Nelze začít jinak, než oním známým: „již staří Egypťané znali a využívali“. V Egyptě sloužily okvětní lístky růží např. k osvěžování vzduchu a růžová voda jako parfém. Místnosti Kleopatřina paláce byly údajně posypávány okvětními plátky růží až do výše kolen. Směs růží s olejem byla řeckými lékaři doporučována na onemocnění dělohy. Indická ajurvéda považovala plátky růží za ochlazující a stahující prostředek, používaly se ve formě obkladů na rány, vnitřně se používaly korunní plátky nebo růžová voda jako mírné projímadlo. Evropští bylináři doporučovali čaj z okvětních lístků k předcházení zvracení, proti kašli, průjmům a při tuberkuloze, při bolestech hlavy, mdlobách, oparech, močových kamenech a menstruačních bolestech. Používání šípkového čaje německou abatyší a bylinářkou Hilde-

gardou pro počáteční léčbu téměř všech nemocí je doloženo z 12 století. Kořeny se údajně používaly proti vzteklině, rezavé chlupaté hálky na větvích jako tzv. „růžové hubky“ sloužily jako lék při nespavosti, průjmeh a bolesti zubů.

Vonné látky z růží byly součástí i prvního středověkého evropského parfému. Růžovou silici a silici z pomerančových květů obsahovala i tzv. „Maďarská voda“, kterou měl údajně v oblibě Ludvík XIV.

Růži neopomněl ve svém lékařském spisu Knieha lékarská, kteráž slove herbář aneb zelinář ani Jan Černý (pravděpodobně 1456 – 1530). Uvádí využívání jak květů, tak i šípků k pročištění, proti vodnatosti, k hojení ran a vředů aj. Zmiňuje také několik tehdy připravovaných lektvarů. Například růžový sirup nebo růžový med doporučoval mimo jiné proti zimnici, zánětům jater i ledvin, k posílení, jako prostředek svíravý a protikrvácivý (patrně při hemoroidech). Růžový olej („růži vařiti v oleji“) doporučoval pít s kozím mlékem „pálivost moče, zředovanie ledví i měchýře opravuje“. „Růžové semeno stlučené na prach (to což v šípku jest) a ten prach pítý s jitrocelovou vodů běhavku zastavuje i chrkání krve“. I v Matthioliho herbáři (Herbář, jinak bylinář velmi užitečný (česky vyšel v překladu Tadeáše Hájka z Hájku r.1562) jsou popsány různé choroby, při nich lidem přinášely úlevu přípravy z květů, plodů a semen růže, např.– „sirop růžový, med růžový, lektvar růžová, voda růžová, prach z růže nebo olej růžový“.

Květy růží

Z některých druhů růží se ve fytoterapii tradičně používaly především květy, přesněji pouze jejich část - sušené korunní lístky. Jako droga *Rosae flos* (synonyma: *Petalum rosae*, *Flos rosarum*) se označují usušené korunní lístky z *Rosa gallica* L. - růže galská, *Rosa centifolia* L. - růže stolistá nebo *Rosa damascena* MILL. - růže damašská (*Rosaceae* - Růžovité). Sklizeň je vhodná těsně před rozkvetem, sušení rychlé, ve stínu při teplotě do 25 °C. Obsahují především třísloviny (až 10 %), kyselinu gallovou, flavonoidy (např. kvercitrin), antokyany a malé množství silice (0,01 %). Používaly se vnitřně i zevně ve formě nálevu (1 lžíce na šálek nálevu) k léčení průjmů, při zánětech střev a žaludku, ke kloktání při bolestech v krku, k obkladům při zánětech a revmatismu, hojení ran, často také jako okrasná složka čajovin. Zpracovávaly se také na růžový med, používaly se k výrobě cukrovinek.

Z čerstvých korunních lístků sbíraných před plným rozvitím se destilací s vodní parou vyrábí **růžová silice** – (*Etheroleum rosae* syn. *Oleum rosae*). Je výjimečná svoji vůní a patří k těm nejdražším přírodním vonným látkám. K významným producentům se řadí Bulharsko, Francie, Itálie, Turecko, Alžír, Maroko, Indie. Uvádí se, že k získání 1 kg silice je nutno zpracovat asi 700 kg květů, přičemž z plantáže o výměře 1 ha se sklídí asi 4 000 – 5 000 kg růžových květů.

Růžové silice získané různým výrobním postupem (destilací s vodní parou, extrakcí těkavými organickými rozpouštědly nebo extrakcí tuky) mají charakteristickou vůni, ale v jemných odstínech se liší podle výrobního postupu a podle oblasti z nichž pocházejí. Zpracovávají se také destilační vody zbylé po destilaci květů. Extrahují se organickými rozpouštědly a po oddestilování se získá silice označená jako „růžová silice z destilačních vod“. Ta má poněkud odlišné složení. Dříve se voda zbylá po destilaci tzv. růžová voda také zpracovávala při výrobě parfémů, používala se v léčitelství zevně při kožních onemocněních, do kloktadel a očních kapek. V potravinářství se v některých zemích používá růžová dodnes - do pečiva, čokolád a koktejlů.

Vonné látky v růžové silici jsou především citronellol (až 50 %), geraniol (až 20 %), nerol, fenyletylalkohol a další. Růžová silice za obyčejné teploty tuhne, a vylučuje se z ní pevná kašovitá frakce, kterou tvoří uhlovodíky (15 - 20 %). Označuje se jako stearopten a nevoni.

Šilice se využívá především v parfumerii, ve farmácii se díky vysoké ceně využívala jen zřídka, k úpravě vůně léčivých přípravků (korigens vůně) např. mastí a byla posléze nahrazena levnější a podobně vonící silicí geraniolovou.

Šípky

Šípky jsou ve fytoterapii hojně používané. Pod názvem *Cynosbati fructus* (synonymum *Rosae pseudo-fructus*) můžete zakoupit tuto rostlinnou drogu v lékárně. Jedná se o usušené šípky zbavené nažek z druhů *Rosa canina* L. – růže šípková, *Rosa pendulina* L. - růže převislá a jiných druhů rodu *Rosa* (*Rosaceae*). Musí obsahovat nejméně 0,3 % kyseliny askorbové (vitamin C). Doporučená dávka šípků pro dospělé je: jednotlivá dávka 3 g, denní dávka 12 – 18 g.

Šípek (nepravý plod, souplodí), je tvořený dužnatou plodní číškou, která uvnitř uzavírá množství malých, tvrdých nažek. Jsou obalené krátkými chloupky. Nažky se často nesprávně označují jako semena, ve skutečnosti jsou to plody.

Šípek z růže šípkové má obvykle vejčitý tvar, barva je nejprve oranžová, po dozrání leskle červená, nahoře se zbytky kalicha. Nažky uvnitř jsou světle hnědé, chloupky stříbřitě lesklé. Pro léčebné využití se sbírají šípky zralé, tvrdé, většinou jsou jasně červené. Suší se nejprve volně na vzduchu, dosoušejí se v sušárně při teplotě do 50 °C. Nesmějí pro usušení zhnědnout nebo zčernat (vysoká teplota sušení). **Šípky přešlé mrazem jsou pro sušení nevhodné.** Šípky se mohou používat buď celé, vcelku nebo drcené, často se po sběru púlí, odstraňují se z nich chloupky a nažky a používá se pouze červené oplodí. Šípky z pěstovaných druhů růží jsou velké, dužnaté, mohou mít rozmanitý tvar, často jsou téměř bez nažek a chloupků.

Obsahové látky, účinky a použití šípků.

Šípky jsou tradičně považovány za dostupný zdroj vitaminu C - kyseliny askorbové. V čerstvých šípcích se udává množství kolem 2,5 %. Sušením obsah klesá asi na čtvrtinu. Nejvyšší obsah mají šípky v plné zralosti, ve zralých šípcích červené barvy je údajně až 6x vyšší obsah vitamínu C než ve zralých šípcích zbarvených oranžově. Protože kyselina askorbová je velmi citlivá a termolabilní látka (obsah se snižuje při sušení, rozdrobňování a stykem s kovovými předměty), ukazuje se jako vhodný způsob konzervace šípků jejich zmrazení.

Šípky z pěstovaných růží s velkými plody rovněž obsahují vitamin C. Jsou to např. *Rosa pomifera* (růže dužnoplodá), *Rosa rugosa* (růže svrsklá). Rovněž další druhy pěstované např. v Turecku pro zpracování v potravinářství i ve farmácii mají šípky větší a s vyšším obsahem kyseliny askorbové (až 4%) než šípky z *R. canina*. Jsou to např. *R. dumalis* ssp. *boissieri* – růže podhorská, *R. dumalis* ssp. *antalyensis*, *R. villosa* – růže měkká, *R. pulverulenta* nebo *R. pisiformis*.

Ukázka šípků ze sekce Caninae, foto: prof. Fineschi z jeho bulletinu 6, 2007

Z dalších důležitých látek jsou v šípku:

Karotenoidy (provitamin A). Zastoupeny jsou zejména látky β -karoten, lykopen a lutein. Karotenoidy působí jako antioxidanty a využívají se také jako přírodní barvivo v potravinářství.

Zajímavou skupinou látek jsou v šípku obsažené **flavonoidy** (např. hyperosid, kvercitrin, isokvercitrin). Tyto látky působí jako ochrana tkání před účinky volných radikálů, z dalších účinků snižují krvácivost a lomivost kapilár. V nedávné době byl ze šípků izolovaný flavonoid trans-tiliroxid, který měl v testech za laboratorních podmínek vliv na ukládání tuku ve tkáních. V Japonsku je studována možnost využití této látky při vývoji přípravků k léčbě obezity.

Šípky obsahují dále: třísloviny, pektin, cukry, cukerný alkohol D-sorbitol, organické kyseliny (kyseliny jablečná a citronová asi 3,5 %), antokyany, v malé množství vitaminy B1, B2, prvky (N, P, K, Ca, Mg).

Tradičně se šípky ve formě nálevu nebo odvaru používají jako zdroj vitamínu C, k prevenci a léčbě nemocí z nachlazení a chřipkových onemocnění provázených zvýšenou teplotou. Nálev má mírné močopudné účinky. Usušené plody jsou oblíbenou složkou také mnoha ovocných čajů.

Pro přípravu šípkového čaje jak z šípků celých tak šípků zbavených nažek existuje několik postupů, doporučována je macerace (1 lžička drcených šípků/ 200 ml vody) ve studené vodě 1 h, pak krátké povaření a vyluhování ještě 15 min. Další často užívaný postup je povaření šípků (asi 15 g) v 0,5 l vody po dobu 10 min.

Šípky se využívají k průmyslové i domácí výrobě marmelád, džemů a rosolů, džusů i vína. V domácnosti lze na přípravu marmelády využít i šípky přešlé mrazem (mají nižší obsah kyseliny askorbové).

Nažky (*Semen cynosbati*) se používají méně. Dříve se sloužily jako močopudný prostředek a při revmatismu ve formě čajového nálevu (1 lžička / šálek vody, mírně vařit 30 min, užívat 2x denně).

Vitamin C obsahují jen v nepatrném množství, zato obsahují mastný olej, silici, cukry a vitamín E. S ohledem na složení mastného oleje a jeho množství (7 – 15 %), mohou být cenným zdrojem nenasycených mastných kyselin, jako jsou kyseliny: linolová, α -linolenová a olejová a mohl by se uplatnit do mastí a krémů. Olej získaný ze semen ze šípků růže vinné – *Rosa rubi-ginosa* měl údajně příznivé působení při lupénce, podporoval hojení a zabráňoval rohovatění kůže.

Poslední výzkumy zaměřené na účinek extraktů a obsahových látek izolovaných ze šípků prokázaly protizánětlivý efekt a schopnost vychytávat volné radikály. Extrakty, u nichž byly na pokusných modelech zaznamenány protizánětlivé účinky, obsahovaly látky ze skupiny triterpenických kyselin (v malém množství kyseliny ursolová, oleanolová, betulinová) a již výše zmíněné nenasycené mastné kyseliny. Ve Skandinávských zemích rozšířený přípravek na bázi šípků (Hyben Vital obsahující prášek ze šípků se standardizovaným obsahem vitamínu C, vitamínu E, β -karotenu, β -sitosterolu, kyseliny listové, hořčíku, zinku a mědi) má protizánětlivé účinky potvrzené několika testy v laboratorních podmínkách na modelech zánětu i na experimentálních zvířatech. Výsledky několika klinických studií u pacientů s osteoartrózou kolen a kyčlí (podáváno 5 g denně po dobu 6 měsíců) ukázaly pouze velmi malé snížení bolestivosti, bez vedlejších účinků. Která z látek obsažených v šípcích je nositelem účinku a do jaké míry budou tato zjištění využitelná v terapii ukážou až další studie.

Až se potěšíte krásou a vůní růží pěstovaných i rostoucích ve volné přírodě, nezapomeňte na šípky. Lahodný čaj vám připomene, jak cenné a stále ještě tajemné květiny jsou růže.

Doc. RNDr. Jiřina Spilková, CSc.

Katedra farmakognosie, Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové

Návrat oblíbenosti romantických růží

Když začátek dvacátého století přinesl růže, které opakovaly kvetení a některé dokonce kvetly i v průběhu celého léta, začaly se pomalu ze zahrad vytrácet voňavé jedнокvetoucí Galliky, Stolístky a Damascénky. Do První světové války byla dostupnost novinek značně omezená, ale poválečné období bylo pro moderní růže zlatým věkem. Na venkovských hřbitovech a starých zahradách ještě kvetly voňavé Alby, ale do městských zahrad a parků přicházela nová generace růží. Svět se změnil, nostalgii starých časů vystřídala strohost funkcionalismu – i pojetí zahrad se změnilo. Do módy přišly stromkové růže a požadavek na ně byl jednoznačný – barevnost a bohaté kvetení.

Druhá polovina století byla ve znamení čajohybridů s důrazem na dokonalý tvar poupěte. Šlechtění se zaměřilo též na mnohokvěté růže, které v zářivých barvách plnily skupinové výsadby. Vůně se z růží jaksi vytrácela na úkor nepřetržitého kvetení a barvy. Zahradnické firmy chrlily tvarově dokonalé a barvou nevídané růže k řezu, které sice nevoněly, ale bylo jich tolik, že byly každému dostupné. Vůně u těchto růží se stala naopak nežádoucí, protože urychlovala rozvíjení květů. Pravidelné záhony zářivých floribundek se vešly snadno do malých moderních zahrad s přísně stříhanými trávníky. Svými výraznými barvami korespondovaly s módními barvami umělohmotných doplňků a pestrobarevných fasád. Růže se stala pouhou barevnou dekorací.

Staré růže byly jakoby zapomenuty, ze školek až na výjimky vymizely, mohli jsme je vidět už jen v rozářiích. Přesto existovali milovníci a sběratelé historických růží, kteří se je snažili zachovat pro budoucnost. Věřili, že jejich čas se vrátí.

Patřili k nim například manželé Grimmovi v Německu, Peter Beales v Anglii, rodina Guillotů a manželé Loubertovi ve Francii, Michael Shoup v Texasu, Graham Thomas v Anglii a řada dalších. Tento posledně jmenovaný sběratel starých růží ovlivnil svého mladého přítele zahradníka Davida Austina, který navštěvoval školky Hillings Nurseries. Jak sám říká, už tehdy propadl kouzlu starých

Young Lycidas (Ausvibrant)

Sir John Betjeman (Ausvivid)

Wisley 2008 (Ausbreze)

Tři novinky fy Austin, 2008, foto: David Austin Limited

růží. Jeho šlechtitelským snem bylo znovu vzkřísit jejich slávu, uvědomoval si ale, že pokud se mají nostalgické růže znovu vrátit do zahrad musí splňovat nároky kladené na moderní růže. Musí být stálezetvoké, přitom jim nesmí chybět vlastnosti pro staré růže tak typické, jako je silná vůně a romanticky plné květy. S nadšením se pustil do šlechtění. Jeho nápad, využít při hybridizaci staré Gallicy, Centifolie, Bourbonky, Damascenky,... (jako nositele vůně a plnokvětosti) a zkřížit je s čajohybridy a floribundami (jako nositeli celosezónního kvetení, odolnosti a žluté barvy), se ukázal jako geniální. Zatímco doposud se kladl při šlechtění důraz na tvar poupěte a méně na tvar rozkvětu, Austin postupoval zcela opačně. Při selekci kladl důraz na tvar zcela otevřeného květu – na jeho plnost, romantický vzhled a hlavně na vůni. Když v šedesátých letech uvedl do prodeje první šlechtěnce tohoto typu možná ani netušil, jak obrovský zájem o jeho růže bude v budoucnu. V celosvětové nabídce chyběly růže ze silnou vůní, které by svým vzhledem připomínaly časy našich prababiček. Tehdy poměrně malá anglická firma Davida Austina přichází s růžemi, jejichž květy jakoby vypadly z obrazů starých vlámských mistrů. A tak po přesycenosti současným barevným sortimentem nastává boom nostalgických růží jemných pastelových tónů.

Prvotní rozpaky odborníků, kam vlastně zařadit tuto skupinu růží vyřešil sám Austin ochrannou známkou Anglické růže® (English Roses®). Bohužel se u nás v posledních letech vžilo, používat nesprávně pojmenování anglická růže pro jakoukoliv růži s trochu plnějším květem, bez ohledu na zemi původu a šlechtitele.

Okénko do počátku křížení

První semenáčky hodné pozornosti vzešly z křížení floribundy 'Dainty Maid' a galliky 'Belle Isis' – výsledkem byl krásný růžový keř, který dostal jméno 'Constance Spry' po slavné anglické floristce. Byla sice ještě jen jednokvetoucí, ale svými nádhernými kulovitými květy, zdravým olistěním a silnou vůní předčí i některé své potomky. Dodnes se pěstuje a její patentové jméno AUSfirst napovídá, že byla Austinova první. Stala se výchozím materiálem k dalšímu křížení. Austin k němu použil moderní opakovaně kvetoucí růže a stvořil tak růžovou linii „austinek“. Jedním ze semenáčů těchto křížení byla opakovaně kvetoucí růžová růže 'Wife of Bath'. Její zásluha je v tom, že posloužila jako mateřská rostlina k vyšlechtění první žlutokvěté Anglické růže 'Yellow Button' (W. of B. x China Town). Tím vznikla žlutá linie. Žlutá barva se ukázala být velmi nepředvídatelná, stejně jako bílá. Některé žluté růže jsou potomky růžového 'Conrad Ferdinand Meyer' nebo třeba bílého 'Iceberg' a vzájemným křížením žlutých semenáčků. První bílou Anglickou růží byla 'Fair Bianca' jejíž rodiče Austin nikdy neprozradil. Druhou čistě bílou růží byla 'Winchester Cathedral' – sport od 'Mary Rose'. Ostatní Austinovy bělavé růže vykazují slabší či silnější nádechy do žlutých nebo růžových tónů. Červená linie začíná křížením tmavě červené jednoduché floribundy 'Dusky Maiden' s purpurově tmavě červenou Gallicou 'Tuscany'. Výsledkem je tmavě červená s fialovým nádechem, jednokvetoucí 'Chianti' a její opakovaně kvetoucí potomek – dnes už překonaný – 'The Knight', který je začátkem dlouhé řady červených austinek.

Sortiment

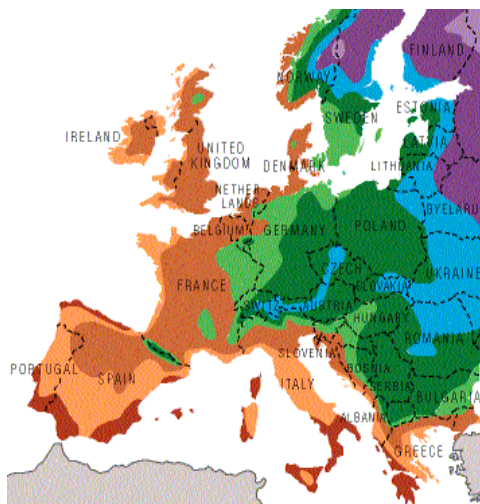
Tato kapitola by měla posloužit pro orientaci a při výběru vhodných (dostupných) odrůd, není tedy kompletním sortimentem uvedených šlechtitelů. Obsahuje kromě odborných popisů i osobní zkušenost s řadou těchto kultivarů a postřehy dlouholetých majitelů těchto růží z různých klimatických oblastí. Je řazena podle roku introdukce, uvádí výšku a oficiální mrazuvzdornost.

*Klimatické zóny mrazuvzdornosti– Evropa a ČR
Oblasti rozdělené podle průměrné nejnižší roční teploty – viz tabulka*

Average Annual Minimum Temperature

°C	Zone	°F
-40 to -35	3	-40 to -30
-35 to -29	4	-30 to -20
-29 to -23	5	-20 to -10
-23 to -18	6	-10 to 0
-18 to -12	7	0 to 10
-12 to -7	8	10 to 20
-7 to -1	9	20 to 30
-1 to 5	10	30 to 40

Šlechtitel David Austin

‘Charles Austin’ (1973) – v. 120 i více, zóna 5

Je to jedna ze starších, ale dodnes úspěšných a vyhledávaných růží. Roste vzpřímeně, na koncích výhonů rozkvétá vícečetné květenství hustě plných vonných květů, které rozvíjejí v sytě meruňkovoaranžové a postupně blednou až do něžné lososově růžové. Květy se nesklánějí, výhonky jsou pevné. Keř dobře odolává našim zimám.

‘The Squire’ (1977) – v. 80 cm, zóna 5

Má krásné čistě červené sametové ploché květy, ale její olistění je řídké, je silně ostnitá. Keř pomalu a málo roste i málo kvete, navíc je silně napadána černou skvrnitostí.

‘Leander’ (1982) – v. 200 cm, zóna 5

To, že se udržela v nabídce dodnes, svědčí o jejích kvalitách. Tvoří štíhlý vysoký keř, málo ostnitý, který nese bohatá soukvětí miskovitých květů nádherné teplé barevnosti. V průběhu rozkvětu začíná tmavě měděným poupětem, přes meruňkovorůžový rozvíjí květ až po perletově smetanovou v odkvětu. Květy jsou trvanlivé a pokud se odkvetlá květenství odstříhnou zakvete spolehlivě znovu na koncích nových výhonů a to až do zámrazu. Nezapře svého rodiče – růži ‘Charles Austin’

‘Cymbeline’ (1982) – v. 120 cm, zóna 5

Rozložitý keř s tenkými stonky se ohýbá pod tíhou květů, při špatném počasí až poléhává. Květy mají zajímavou porcelánově stříbřitou růžovou barvu a silně voní. Kouřový nádech rozvíjejících se květů připomíná starou pnoucí růži ‘Aschermittwoch’. Bohužel odolnost k chorobám není její silnou stránkou. Přesto se pro svůj neobvyklý půvab stále pěstuje.

‘Graham Thomas’ (1983) – v. 200, zóna 5

Je to jedna z nejlepších žlutých Anglických růží, roste vzpřímeně v nepříliš hustém keři. Je zdravá, její listy jsou typicky světlé žlutozelené. Silně voní, jeho vůně připomíná směs ovocného čaje s exotickými květy. Naše zimy dobře zvládá, v teplých oblastech dokáže růst jako pnoucí růže.

'Prospero' (1982) – v. 100 cm, zóna 5

Tmavá karmínově červená hustěplná vonná růže, patří mezi první Austinovy opakovaně kvetoucí červené růže a je nižšího vzrůstu. Roste pomalu a na nové stanoviště si musí zvyknout.

'Mary Rose' (1983) – v. 110, zóna 5

Tento hustý keřík neupoutá sice obrovskými květy nebo unikátním tvarem květu, ale jeho kvetení je neúnavné. Syté růžové květy v soukvětích voní po starých mechovkách a jejich stonky se pod tíhou květů neohýbají. Na keři září až do podzimu. Výborně přezimuje. Má dva veleúspěšné sporty: bílou 'Winchester Cathedral' a porcelánově růžovou 'Redouté' a o něco méně populární červenou 'Red Mary Rose' a pruhovanou 'Striped Mary Rose'.

'Heritage' (1984) – v. 110 cm i více, zóna 5

Jedna z nekrásnějších a nejděčnějších růžových Anglických růží, jejíž vonný květ směrem k okraji perletově bělá. Má kouzlo starých růží, je vzpřímená, téměř bezostná. Nevyniká přemírou hustě nahloučených petálů, její květy jsou romantické, ve stylu starých zámeckých růží ala 'Reine Victoria'.

'Abraham Darby' (1985) – v. 150 cm, zóna 5

Kupodivu tahle krásná romantická růže nepochází ze starých růží, ale je potomkem růžové pnoucí 'Aloha' (Boerner 1949) a žluté floribundy 'Yellow Cushion'. Pozorný pozorovatel na něm odhalí, že pochází z moderních růží. Ale jeho meruňkovorůžové květy s intenzívním vůni si s „čistokrevnými“ Anglickými růžemi nijak nezdají.

'Gertrude Jekyll' (1986) – v. 150 cm i více, zóna 5

Robustní keř kvete velmi bohatě, syté růžovými, velkými plnými květy. Výjimečně omamné vonící, držitelka řady cen za krásu a vůni. Lze jí použít i jako vyvazovanou pnoucí růži.

'Othelo' (1986) – v. 100-200 cm podle lokality a řezu, zóna 5

Vysoký silně ostnitý keř s velkými purpurovými silně vonnými květy na koncích pevných robustních výhonů. Barva se liší podle podnebí a ročních období. V chladném podzimu je barva výraznější. Vhodný pro ostnitě živé ploty a do přírodních zahrad.

'Fisherman's Friend' (1987) – v. 100 cm, zóna 5

Obrovské granátové červené květy veliké až 15 cm svojí váhou sklánějí výhony. Silně ostnitý keř tak dostává rozkladitý tvar. Květy nasazuje převážně jednotlivě na koncích výhonů, voní po damascénách a nedělá šípky. Jako perlička pro zajímavost ještě informace o tom, že se tato růže jmenuje podle kapek proti kašli! Společnost, která je vyrábí, vyhrála právo na pojmenování v charitativní aukci.

'Saint Cecilia' (1987) – v. 120 cm i více, zóna 4

Velké kulovité, později hluboce pohárkovité květy rozkvétají do bílé s růžovým nádechem. Svým starobylým vzhledem připomíná růže z holandských zátiší. Jedna z nejvoňavějších Anglických růží. Jedna z nejmimozdornějších hustě plných Austinek.

'L. D. Braithwaite' (1988) – v. 120 cm, zóna 6

Vzpřímený silně ostnitý keř s pevnými stonky, velké plné karmínově červené květy, které silně voní. Při odkvětu si udržuje temnou vínovou barvu, pouze vnější rubová strana petálů stříbí. Kvetे do podzimu. V našich chladných podmínkách ale silně trpí černou skvrnitostí, je vhodnější do teplejších poloh.

'Winchester Cathedral' (1988) – v. 120 cm, zóna 5

Snad nejprodávanejší čistě bílá austinka, i když často se v květech objevují sladce růžové lístky jako připomínka toho, že se jedná o bílou mutaci růžové 'Mary Rose'. V ostatních aspektech je s mateřskou rostlinou identická.

'Sharifa Asma' (1989) – v. 120 cm, zóna 5

Neustále kvetoucí, vzpřímený, rychle rostoucí keř, rozkošatělý pod tíhou květů. Květ porcelánově růžové barvy uvnitř tmavší, má hluboce miskovitý tvar, který se široce rozvíjí. Její předností je velmi silná vůně, snáší i polostín.

'The Pilgrim' (1991) – v. 150 cm i více, zóna 5

Bujně rostoucí keř vzpřímeného vzrůstu nese květy v barvě žlutek – bílek. Květy jsou velmi plné, rosetovitě ploché s vůní vanilky, vykvétají v bohatých květenstvích. Keř je odolný vůči chorobám a naše zimy snáší bez poškození, lze ho vyvazovat k opoře jako pnoucí. Kvetení opakuje spolehlivě až do zámrazu. Je ověnčen řadou cen.

'Evelyn' (1991) – v. 120 cm, zóna 5

Oblíbená pro svou úžasnou vůni. Má velké meruňkovorůžové květy, pod kterými se výhony sklánějí. Růže, jež reprezentuje voňavkářskou firmu Crabtree&Evelyn.

'The Dark Lady' (1991) – v. 100 cm, zóna 5

Kompaktní keř stejné šířky jako výšky, prospívá i v polostínu, dokonce lehčí zastínění zvýrazňuje barvu květu. Květy svou stavbou připomínají květ dřevité pivoňky, mají sametově rudou barvu, při odkvetu získávají fialové tóny. Voní po historických růžích a bohatě kvete po celé léto.

'Golden Celebration' (1992) – v. 120 cm, zóna 5

Vyšší keř s tmavě zeleným listem je málo ostnité. Měděně zlaté květy patří k nejzajímavějším žlutým Anglickým růžím. Vyniká vůní, ta se však intenzitou květ od květu liší. Bohužel je v chladném podnebí náchylná na černou skvrnitost. Kvetete ve vlnách po celou sezónu.

'Glamis Castle' (1992) – v. 100 cm, zóna 5

Střední keř s čistě bílými květy s krémovým středem, velké velmi plné květy. Tak těžké, že se pod nimi výhony sklánějí. Silná myrhová vůně. Zkušenosti pěstitelů se liší: od stížností na náchylnost k chorobám a k hnilobě poupat, až po nadšení z dokonalé zimovzdornosti a odolnosti vůči dešti a chorobám. Díky svému elegantnímu vzhledu je hodna nosit jméno jednoho z nejkrásnějších skotských zámků, kde strávila dětství Královna matka.

'Charlotte' (1993) – v. 100 cm, zóna 5

Střední spořádaně rostoucí keř (netvoří vystřelující výhony jako např. 'Graham Thomas' a 'The Pilgrim'). Její krásné intenzivně vanilkově žluté květy mají až 100 petálů. S odkvetem bledne od okraje. Tvar je pohárkovitý. Provází ji silná sladká vůně. Je stálekvetoucí.

'Eglantyne' (1994) – v. 120 cm, zóna 5

Jedna z nejděčnějších Anglických růží. Na výhonech vzpřímeného růstu po celou sezónu bohatě kvete růžovými plnými květy se stříbřitým okrajem. Je nenáročná, mrazuvzdorná a voňavá.

'Molineux' (1994) – v. 60 cm, zóna 5

Drobný keřík vzpřímeného vzrůstu. Růže, kterou je lepší sesadit do skupiny více exemplářů. Vhodná do nádob a lemů záhonů. Středně velké, husté plné květy jsou barevně variabilní od zářivé pomerančové přes meruňkově žlutou až po běžovou. Vyznačuje se silnou pižmovou vůní starých čajovek a neobvyklou odolností vůči houbovým chorobám. Kvetete téměř bez ustání.

'Pat Austin' (1995) – v. 120 cm, zóna 6

Hustý keř upoutává pozornost svými nápadnými dvoubarevnými květy. Korunní plátky jsou na líci zářivě oranžověčervené, na rubu světle měděně žluté. Květ je pěkný miskovitý, silně voní, ale všechna ta krása se ohýbá k zemi na měkkém stonku. Opakuje kvetení ve vlnách.

'Jude the Obscure' (1995) – v. 110 cm, zóna 5

Vzrůstný, zdravý a kompaktní keř. Pevné stonky přinášejí po celou sezónu bohatství silně voňavých květů šlehačkově meruňkové barvy. Květy svým uzavřeným tvarem připomínají tenisové míčky. Je velmi oblíbená pro svůj romantický vzhled, nádhernou vůni a odolnost vůči chorobám.

'A Shropshire Lad' (1997) – v. 150 cm, zóna 5

Vzrůstná, využitelná i jako vyvazovaná pnoucí růže. Kvetě opakovaně pohárkovitě rosetovými květy v pastelových tónech broskvové a růžové. Silně voní a je odolná vůči chorobám. (Pozor! Někdy bývá zaměňována za jinou Austinovu růži **'Shropshire Lass'** – odvozené od Rosa alba, která má ale jednoduché bílorůžové květy a kvete jen jednou v roce)

A Shropshire Lad, Austin, 1997, 150 cm, foto: David Austin Limited

'Sophy's Rose' (1997) – v. 100 cm, zóna 5

Bohatě větvený keř se zdravým listem po celé léto přináší množství zářivě cyklámenových květů tvaru ploché misky, jsou plné a silně voní. Majitelé jí hodnotí jako velmi odolnou vůči chorobám, bezproblémovou a bezúdržbovou.

'Geoff Hamilton' (1997) – v. 120 cm, zóna 6

Keř je silně vzrůstný zejména v teplých oblastech. Veliká kulovitá poupata rozkvétají do opulentních sladce růžových květů se světlými vnějšími petály, které jsou pohárkovitě rosetové, velmi hustě plné a přísně symetrické. Působí nádherným romantickým dojmem.

'Teasing Georgia' (1998) – v. 100 cm, zóna 6

Střední košatý keř netrpí černou skvrnitostí, v krutých zimách ho však napadá skvrnitost kůry. Je to jedna z nejoblíbenějších tmavě žlutých plných se světlejším okrajem květu. Velmi vydatně kvete po celou sezónu a silně voní.

'Crown Princess Margareta' (1999) – v. 150 cm, zóna 6

Impozantní keř rozložitého růstu s lesklým zdravým olistěním. Rosetové miskovité květy zářivě meruňkovo oranžové barvy silně voní a celou sezónu vyrůstají v květenstvích po celé délce výhonů. V tuhých zimách může namrzat a být napadána skvrnitostí kůry.

'Anne Boleyn' (1999) – v. 90 cm, zóna 6

Nižší hustý keř se vějířovitě sklání, jeho velmi plné květy jsou světle broskvově růžové. Kvetě téměř nepřetržitě v bohatých soukvětích, voní jen slabě.

'Falstaff' (1999) – v. 120 cm, zóna 5

Vzpřímený prutovitý keř nese velké purpurové až nachové květy, které nádherně voní. Těžké květy výhony mírně ohýbají, což přispívá k romantickému vzhledu. Spolehlivě opakuje kvetení. V drsnějších podmínkách však vyžaduje chemickou ochranu před houbovými chorobami.

'James Galway' (2000) – v. 150 cm i více, zóna 6

Mohutný keř s velikými plnými růžovými květy, které k okrajům blednou. Květy jsou krajkově plné, připomínají baletní sukénky. Keř bohatě kvete až do zámrazu. Může se použít i jako impozantní pnoucí růže. Životná a odolná vůči chorobám.

'William Shakespeare 2000' (2000) – v. 100 cm, zóna 5

Moderní náhrada starší stejnojmenné odrůdy s dobrými vlastnostmi a lepší odolností vůči chorobám. Nechybí jí silná vůně a má krásné červené plné květy, které stárnou do purpurova. Kvete celou sezónu.

'The Mayflower' (2001) – v. 120 cm, zóna 3

Unikátně mrazuvzdorný keř, mimořádně odolný proti houbovým chorobám, bohatě kvete po celé léto sytě pinkovými zkadeřenými květy. Silně voní.

'Queen of Sweden' (2004) – v. 100 cm, zóna 6

Nižší keř, který opakuje kvetení, voní jen slabě. Květ má lososově růžovou barvu, k okrajům světlejší. Upoutá svým přísně soustředným uspořádáním květů.

'Tea Clipper' (2006) – v. 100 cm, zóna 6

Jako novinka se zdá být zdravá. Má populární meruňkovou barvu a květy se váhou neohýbají. Voní a kvete stále.

'William Shakespeare 2000'; David Austin, 2000, v. 100 cm, foto: David Austin Limited

Další romantické růže

Zájem o Anglické růže byl tak obrovský, že na něj postupně zareagovali i ostatní šlechtitelé. Po prvotní nedůvěře a jistém despektu, který vůči Austinovým šlechtěncům měli, byli nuceni rychle reagovat na měnící se poptávku na trhu. Na rozdíl od Austina, který se zaměřoval od počátku na sadové růže a měl z nich tak dostatečnou genetickou základnu, ostatní šlechtitelé museli pracovat s materiálem, který měli k dispozici a na který se v posledních letech zaměřovali. Byly to hlavně mnohokvěté růže nižšího vzrůstu šlechtěné pro plošné výsadby a velkokvěté růže k řezu. Většina jimi uvedených romantických růží je sice plnokvětá, ale nese dominantní znaky i vlastnosti těchto dvou kategorií. Nejblíže starým romantickým růžím (a tedy i „austinkám“) se podobají jejich climbery a velké sadovky.

Šlechtitel Meilland

Nejrychleji zareagovala firma Meilland a uvedla na trh svou sérii „Fleur Romantica“, která nabízí řadu velmi kvalitních růží vhodných i pro naše podnebí.

'Eden Rose 85' (1987) – v. 150 cm i více, zóna 5

Excelentní romantická růže kvetoucí až do mrazů. Bilozelené poupě rozkvétá do pohárkovitého hustě plného květu s růžovým středem a bělavým okrajem. Slabě voní, odolná chorobám i mrazu. Lze jí použít i jako velmi efektní pnoucí.

'César' (1993) – v. až 200 cm, zóna 6

Dá se pěstovat jako sadová růže i jako climber. Kvete celou sezónu. Květy přecházející od krémově bílé až pro lososovou jsou plné a zkadeřené. Téměř nevoní. Květy jsou velmi trvanlivé, bohužel za vlhkého počasí trpí botrytidou.

'**Colette**' (1996) – v. 150 cm, zóna 7

Šlechtitel jí uvedl na trh jako climber, ale u nás lépe prospívá jako sadová. Keř má převislé deštníkovité výhony při prvním květenství obalené meruňkově růžovými květy. Opakuje sporadicky. Je odolná chorobám a mrazuvzdorná. Příjemně voní. (Osobní zkušenost: snese zónu 5)

'**Eric Tabarly**' (2002) – v. 200 cm i více, zóna 4

Mohutný vzpřímený a téměř bezostný keř s temně červenými plnými květy v soukvětích. Slabě voní, kvete celé léto. (Pozn. autora: není tak mrazuvzdorná jak se deklaruje, trpí skvrnitostí kůry, a proto bych jí doporučila do oblastí 6 a teplejší)

'**Leonardo da Vinci**' (1999) – v. 120 cm, zóna 6

Zdravě rostoucí keř, bohatě kvete krásnými rosetovými květy širokými 10 cm ve zvláštní starorůžové barvě. Kvete nepřetržitě celou sezónu, je atraktivní i ve váze. Nevoní. Výborně přezimuje, nečiní jí problém ani zóna 5.

Šlechtitel Tantau nabízí dvě romantické pnoucí růže:

'**Barock**' (1999) – v. 200 cm, zóna 6

Lze pěstovat jako sadovou i pnoucí. Plně zlaté květy s růžovým nádechem nezaprou svůj původ v čajohybidech.

'**Elfe**' (2000) – v. až 300 cm, zóna 6

Bujná a zdravá pnoucí růže, romantické slonovinově žluté květy se zeleným podtónem. Kvete celou sezónu.

Romantickým dojmem působí i čajohybridy **Chippendale** (2005), **First Lady** (2005) a **Augusta Luise** (1999).

Harknessovy růže se k nám sporadicky dovážejí v kontejnerech. Z jeho růží se austi-novým Anglickým růžím® nejvíce podobají:

'**Perpetually Yours**' (1999) – v. 300 cm i více, zóna 6

Vzrůstný climber, plné květy smetanové barvy s vanilkovým středem. Velmi bohatě kvete po celou sezónu.

'**Ginger Syllabub**' (2000) – v. 300 cm, zóna 6

Bujný climber s hustými květy starobylého vzhledu v pomerančové barvě s bělavě růžovým lemem. Voní a bohatě kvete.

Nostalgickým vzhledem květu stojí za pozornost i sadovka **Well Being** (2004) - v. až 150 cm a floribunda **Cream Abundance** (1999).

Růže firmy **Delbard** u nás proslavilo zahradnictví Starkl. Ty z nich, které jsou vhodné pro zónu 7 (u nás nemají ideální podmínky, ledaže by na zimu mohly odletět do teplých krajů) ve studeném a vlhkém podnebí spíše přežívají, málo kvetou a neprojeví se v plné kráse.

'**Nahéma**' (1998) – v. 250 cm, zóna 6,

Něžně růžové kulovité květy starých růží se silnou vůní. Pnoucí keř relativně odolný chorobám, vyžaduje však plné slunce a dobrou výživu. V polostínu živoří.

'**Dames de Chenonceau**' (2002) – v. 100 cm, zóna 6

Košatý a poměrně zdravý keř s překrásnými velikými kulovitými plnými květy ve stylu starých růží. Vyznačuje se zvláštní silnou vůní ve směsi cedrového dřeva, kafru, máty a medu. Zvláštní odstín stříbrně růžové s broskvovým podtónem uvnitř květu. Těto růži se daří i v drsných českých podmínkách.

'**Souvenir de Marcel Proust**' (1993) – v. 70 cm, zóna 7,

Žlutý čajohybrid, růže které se daří pouze v teplých oblastech a v lehkých půdách bohatých na živiny. V chladnějších podmínkách málo kvete a trpí skvrnitostí kůry.

'**Comtesse de Ségur**' (1998) – v. 80 cm, zóna 7, růžový čajohybrid

'**Papi Delbard**' (1995) – v. 250 cm, zóna 7,

Velmi dekorativní broskvová pnoucí růže, nedaří se jí však ve studených a těžkých půdách. Při vhodných podmínkách tvoří impozantní keř.

Kordes asi nejméně podlehl módě nostalgických růží, přesto v jeho produkci najdeme růže, které do romantických zahrad patří.

'**Alchymist**' (1956) – v. 200 cm i více, zóna 4

Pnoucí jednokvetoucí růže, která vznikla ještě před vyšlechtěním Anglických růží®, má romanticky starobylý vzhled. Pevný rosetovitý květ mění v průběhu rozkvetu barvu od měděné lososové až k bledým tónům růžové.

'**Rosarium Uetersen**' (1977) – v. 250 cm, zóna 4

Korálově růžový stálezetoucí climber, odolný vůči chorobám i mrazu. Romantická soukvětí.

'**Aloha**' (2003) – v. 300 cm, zóna 6

Vzrůstný climber, zdravý, stálezetoucí. Květy meruňkové s růžovými vnějšími plátky.

'**Laguna**' (2004) – v. 300 cm, zóna 5

Zdravá pnoucí růže, tmavě pinková, stálezetoucí. Voní.

Klady a zápory English Roses®

Jejich nesporným kladem je silná vůně, starobylý vzhled květu, celosezónní kvetení (až na výjimky), nevťiravá barevnost pastelových tónů, žluté a meruňkové barvy, které u starých růží nebyly obvyklé a dobrá zimovzdornost.

V mírných anglických zimách jsou plně mrazuvzdorné, budou dlouhodobě zvládat i naše zimy? Zatím je historie pěstování Anglických růží® u nás krátká, aby bylo možné vynášet nějaké zásadní soudy. Faktem je, že staré jednokvetoucí růže daleko dříve vyžívají ve dřevě, takže dobře přezimují. Naproti tomu čajohybridy díky svým genům čajových růží mají tendenci nepřetržitě růst a kvést a jejich výhony na podzim nejsou dostatečně vyřezané a vymrzají ve dřevě. Bude záležet na tom, jak moc vlastností ten který kultivar Anglických růží® při křížení zdědil. To ukáže až první pravá česká tuhá zima. Zatím naše zimy zvládaly bez problémů a zdají se dostatečně mrazuvzdorné.

Ani odolnost vůči chorobám není u všech kultivarů stejná, ale objektivně vzato, na podzim jsou na tom s olistěním v podstatě stejně jako odolnější čajohybridy.

V každém případě jsou moderní nostalgické růže krásné a perspektivní sadovky. Nejsou náročné na údržbu, nemají příliš rády řez, hlavně ne zpětný řez a tolerují i polostín. Výborně se hodí do větších neformálních zahrad v anglickém stylu, kde ve společenství jednokvetoucích historických růží doplňují celoroční kvetení.

Věra Milerová

Poznámka editora

Rosa klub usiloval bezúspěšně řadu let, aby se firma Austin svými novinkami zúčastnila i v soutěžním rozáriu v Hradci Králové. Snad se to konečně podařilo. A přispěl k tomu i nový člen Rosa klubu, Angličan Graham Hinton. Začátkem února se prostřednictvím fy Trade and Investment

Adviser při Britském velvyslanectví ohlásil zástupce firmy, pan Bob McLintock a přislíbil, že to zařídí, že firma už získala dostatečnou důvěru v solidnost obchodních partnerů z ČR. Ukázalo se, že firma Austin kontaktovala Svaz školkařů ČR již vloni a zasilá kontejnerované austinky některým zahradnickým centrům. Licenci na pěstování austinek mají u nás růžové školky Pelcových v Sobotce a Ing. J. Urbana v Želešicích, a samozřejmě firma Starkl.

jt

Růžový olej – surovina dražší než zlato

Najdeme jej prakticky ve všech parfémecích slavných výrobců jako Christian Dior, Givenchy, Lancôme, Bulgari, Chanel. Je součástí mnoha pleťových krémů a vlasové kosmetiky. Používá se ve farmaceutickém průmyslu. Je populární při aromaterapii a také neodmyslitelná kulinářská ingredience.

Historie

Belgické kroniky se zmiňují, že v roce 1210 viděli křižáci velké oblasti vysazených růží v blízkosti Edirne. Edirne bylo největší obchodní centrum a první hlavní město Tureckého impéria ještě před dobitím Konstantinopole v roce 1453. Hajji Khalifa, turecký zeměpisec a cestovatel, píše o růžových zahradách, které spatřil nedaleko Edirne v roce 1652. Co však znamená „blízko Edirne“ je poněkud nejasné. Dá se předpokládat, že kronikáři, kteří psali o Edirne, měli často na mysli růžové údolí u města Kazanlak. Tomu odpovídá i zpráva francouzského velvyslance v Edirne, který napsal v roce 1849 ve své zprávě: „... růžový olej se vyrábí v okolí Edirne, přesněji v Kazanlak, Stara Zagora, Karlovo, Kalofer a Plovdiv...“

Když skončila nadvláda Turecké říše nad Bulharskem na konci 19 století, byly exempláře Kazanlycké růže převezeny do regionu Isparta v Turecku, která se stala hlavní tureckou oblastí produkce růžového oleje.

Bulharsko zůstalo hlavním producentem růžového oleje po dlouhou dobu, podle statistik z roku 1914 se zde ročně vyrábělo 4000 kg růžového oleje, (Turecko tehdy vyrábělo pouze desetinu tohoto množství), ale pod vládou komunismu a v průběhu transformace v devadesátých letech ztratilo svou vůdčí pozici. Dnes je nejvýznamnějším světovým producentem Turecko – cca 2500 kg. Bulharská produkce dosahuje asi 1500 kg, ostatní státy (například Maroko, Irán, Mexiko) se dělí o necelých 1000 kg.

Pěstování

Pro výrobu růžového oleje se pěstuje hlavně růžová růže damažská (*Rosa damascena*) a bílá růže pižmová (*Rosa moschata*). První dává z 10 kg růžových květů až 4,91 g růžového oleje, druhá dává totéž množství oleje z 15 kg květů.

Někteří pěstitelé růží vysazují bílé růže ve vnějších 2-3 řadách svých plantáží, protože jsou odolnější vůči severovýchodním větrům a zajistí tak ochranu výnosnějším růžovým růžím. Bílé růže bývaly vysazovány i ve vyšších nadmořských výškách. Přesto podíl bílé růže kvůli nižšímu obsahu esenciálního oleje stále klesá. Fakt, že bílé květy růží se prodávají za poloviční cenu, než květy růžové vysvětluje, proč tato růže mizí.

Při zakládání nové růžové plantáže se odeberou řízky z báze růžových keřů. Starší metoda, kdy se vykopal celý keř a využily se výhony, kořeny i odnože se dnes již nepoužívá, neboť je neefektivní – stará plantáž se tím zničila. Dřevité výhonky dlouhé 30 – 100 cm se

uloží horizontálně do brázd vzdálených 2 metry a hlubokých 40cm. První sklizeň květů bývá v druhém roce od výsadby, po pěti letech dosáhne plantáž plného výnosu. Roční produkce květů může být více než 7 tun poupat z hektaru, pole může dosahovat plného výnosu po 30 let. Růžové keře se neošetřují chemicky, olej by pak obsahoval nežádoucí příměsi.

Sklizeň

V Maroku kvetou růže většinou od poloviny dubna, v Bulharsku od poloviny května a sklizeň trvá 3 až 4 týdny. V Turecku začíná sklizeň od konce května do poloviny června podle počasí a nadmořské výšky. Dřívější nástup sklizeň v Bulharsku vede k tomu, že bulharský růžový olej vstupuje na světový trh dříve a je proto nedočkavými nakupujícími upřednostňován, ačkoli je po kvalitativní stránce naprosto shodný s tureckým. Většina sběru se provádí v květnu, ručně od 3 hodin ráno pouze do 8 hodin dopoledne. Jinak by slunce vypařilo z květů až polovinu oleje! Sklizeň trvá podle počasí 20 – 25 dní. Množství květů sesbíraných za den jedním pracovníkem je asi 20-25 kg.

Výnos a zpracování

Olej se z květů dobývá destilací v destilačním přístroji, zvaném kazan. Do vařiče se dá 15 kg růžových květů a 85 l vody a mírně se vaří 1½ hodiny. Pára odchází rourou, jde do roury cínové a tam se sráží, protože tato jde kádí s vodou (chladičem). Sražená pára se chytá do nádoby a za 1½ hodiny se jí nashromáždí asi 10 l. Jest to tzv. růžová voda. Tato, když jí jest větší množství, se nalije znovu do vařiče a opět se destiluje. Destilát se chytá do téže florentinské lahve, nechá se v teplotě 20 – 25°C po dva dny státi, načež se již s povrchu tekutiny může odvésti vyplavaný olej. Čerstvý olej jest barvy světle žlutavé až slabě nazelenalé a průhledný. Celý destilační přístroj jest postaven v boudě do čtverce stavěné, která však má jen 3 stěny a střechu. Říká se jí „gjuľpana“ (V. Fiedler – O růžích, 1923).

K výrobě 1 kilogramu růžového oleje je třeba průměrně 4 000 kilogramů růžových květů. Četnější deště a mírné teploty způsobí silnější nasycení květů esenciálními oleji a kvalitnější finální výrobek.

Obsah vonné složky vesnických producentů oleje je o něco nižší než u oleje vyráběného komerčně. V olejích získávaných tradiční metodou parní destilace lze často rozpoznat „kouřovou“ vůni.

Nejkvalitnější čistý růžový olej, bez jakýchkoli příměsí je „Rose Otto“. Podobný název „Rose Attar“ se užívá pro růžový olej z Indie, kde se destilují růžové květy tradičním způsobem spolu se santalovým dřevem. Nepoctivý prodejce někdy nastavuje pravý růžový olej syntetickou náhražkou nebo přimíchává například levnější olej z pelargonii, Není to nic nového, i v minulosti se to dělalo: „...Za hranicemi a v Bulharsku falšuje se dosti často růžový olej olejem palmarosovým, který se dobývá v Indii z rostliny zvané *Andropogon schoenanthus* (vousatka šašinová), a vyvážá se obzvláště z východoindického města Bombaye v jehož okolí se vousatka šašinová hojně pěstuje ...“ (V. Fiedler – O růžích, 1923).

Ceny

- Cena růžových produktů na světovém trhu má vzestupný trend - počátkem 90. let cca 2000 \$/kg, dnes okolo 5000 \$/kg.
- Nejvyšší cena dosažená v aukci růžového oleje činila 10 000 \$ - vydražila ho japonská společnost vyrábějící parfémy v roce 2007
- Většina producentů se snaží prodat svou produkci v roce výroby, čistě jen proto, že dává

přednost jistotě peněz, i když je to na úkor nižší ceny. Pouze velké společnosti mají dostatek finančních rezerv, takže si mohou dovolit držet ve skladech růžový olej v hodnotách milionů dolarů, neboť vůně růžového oleje se zlepšuje stářím.

Věra Milerová

Zdroje:

<http://www.scialert.net/pdfs/jas/2005/1871-1875.pdf> Turkey Rose Oil Production and Marketing: A Review on Problem and Opportunities, author Erdogan Gunes

<http://www.bpg.bg/bulgarianrose/roseoilhistory/roseindustry.phtml>

The Rose Industry and Rose Valley

http://www.omda.bg/eng/ethnography/rose_oil_production.htm

Traditional Rose Oil Production

http://www.aromaherbsshow.com/index_059.htm Rose Oil From Around The World

Geschwind žije!

Rudolf Geschwind (1829 – 1910), šlechtitel růží z období c.k. Rakouska-Uherska žije, tedy žije zájem o jeho osobu a dílo, a to nejen v Česku a na Slovensku, ale v EU i ve světě. Pro nás to není nic nového, vzpomeňme zásluh **Prof. Pravdomila Svobody** (1908 - 1978), který se nejvíce zasloužil o zachování růží vyšlechtěných Rudolfem Geschwindem tím, že je vysadil ve sbírce Růží v Botanické zahradě v **Průhonicích** a později i v **arboretu Borová Hora** u Zvolena a v **arboretu Mlyňany** a že je popsal v četných svých publikacích. Zájem o Rudolfa Geschwinda oživil **Marián Kováč** (1930 - 2006) a navíc shromáždil ohromný materiál, stal se vlastně přímo dalším geschwindologem, škoda jen, že své dílo už nemohl dokončit a uveřejnit – materiál odkázal Univerzitní knihovně v Bratislavě. Členové Rosa klubu si ale jistě vzpomenu na Zpravodaj č. 45 z roku 1982, které bylo téměř zcela věnováno Rudolfu Geschwindovi – i s tím, že by se na mne asi zlobil, protože správné je Rudolf **Josef** Geschwind.

Ale kdo to zná mimo českou a slovenskou jazykovou oblast? Je pak zásluhou **Františka Glváče**, že pokračuje v propagaci díla Rudolfa Geschwinda v **angličtině** ve své knize The Queen of Flowers – Famous Roses from the past to the present, 1. vydání 2002 (168 stran), 2. vydání 2005 (200 stran), 3. vydání je připraveno na rok 2009 (kdo by měl zájem o koupi, necht' se na mne obrátí a zařídím hromadnou objednávku; původní slovenské vydání bylo oznámeno ve zpravodaji č. 80 a prodáváno na VČS r. 2000), s akcentem na slovenské a české šlechtitele růží. **Geschwindovi je věnováno 30 stran knihy s 20 fotografiemi geschwindovek**. Vedle uvedení známých údajů a životě a díle Rudolfa Geschwinda přináší autor citace ze rukopisných poznámek šlechtitele, které získal od potomků žijících v Maďarsku. Rozšířil soupis zatím známých odrůd ze 135 na 138.

Naštěstí není Rudolf Geschwind znám jen na území Česka a Slovenska, byl přece občanem c. a k. habsburské monarchie. Není proto divu, že památky Rudolfa Geschwinda se ujal mimo jiné Rakušan **Erich Unmuth** (nar. 1954) z Vídně, a to nejen psaním, ale **založením kolekce geschwindovek v lázních Baden bei Wien** – účastníci zájezdu Rosa klubu do Maďarska a Rakouska v roce 2006 to viděli. Shání ovšem další odrůdy v našich rozářiích nezastoupených a dostal několik odrůd z USA, které ovšem nesou jiná jména (pro Američany přijatelnější a obchodovatelnější). Tím se ale ukázalo, že domněnky o shodě odrůd nemusí být pravdivé. Proto Erich Unmuth dosáhl toho, že mohl mimo lázeňský park vysadit domněle shodné odrůdy z různých zdrojů a vzájemně je porovnat. Nakonec jistě dojde i na porovnání molekulárně-genetické.

Rudolf Geschwind se sice narodil se do c.k. Rakouska, ale **pracoval a zemřel už v době c.k. Rakouska-Uherska** a s tím vznikají určité problémy v době dnešní. On sám nazval určitou skupinu svých růží **Ungarische Rosen**, protože tím chtěl zdůraznit, že nevznikly ve Francii, Anglii ani Německu, kde bylo vyšlechtěno nejvíce růží tehdejší doby. Vznikly v tehdejších Uhrách a byly navíc kvalitativně lepší než růže tehdejší Západní Evropy. Proto se dají asi **těžko přejmenovat na skupinu Slovenských růží** i když nám to bude líto a lze leda dnešní Slovensko připojit v závorce.

Nyní bych se chtěl vrátit k článku v Ročence 2008, kde na straně 58 stojí: i mapa formátu A3 území Maďarska ohraničené růžemi Rudolfa Geschwinda. Teprve později jsem si všiml, že obrys území neodpovídá dnešnímu území Maďarska a že bod s popisem ZÓLYOM znamená Zvolen, že tedy jde o území Velkého Uherska, a to se mi nelíbí. Najmě když po incidentu v Dunajské Středě koncem roku 2008 se ukázalo, že tato nacionalistická snaha připojit Slovensko (a části dalších států) je živá a dosti silná. Místopředseda Maďarské růžařské společnosti, Dr. Ágoston Hegedűs, mne však na přímý dotaz zatím ubezpečil, že taková interpretace by byla zcela mylná a péče o odkaz Rudolfa Geschwinda by měla být společným dílem růžařů ve všech následnických zemích habsburské monarchie a prostřednictvím WFRS i růžařů z celého světa, zejména např. zemí skandinávských při ověřování mrazuvzornosti geschwindovek, Japonska a Číny, kam si je dovezli v poslední době, ale i v Pakistánu (a zřejmě i v Iránu, kde působil Geschwindův bratr Julius), kde odrůda 'Gruss an Teplitz' dokonce zdomácněla pod jménem 'Desi Gulab' (viz Zpravodaj č. 95, str. 30).

Nedávno jsem se podíval na internet na heslo UNMUTH –vychrlil ve vteřině tisíce odkazů a s podheslem GESCHWIND se to zredukovalo na 860 odkazů. Vedle prací E. Unmutha se objevila další známá jména: **Peter Beales**, známý anglický školkař a ctitel starých růží, **Roger Phillips**, známý iniciátor webové galerie růží (www.rogerroses.com), růžařský publicista **Charles Quest-Ritson**, školkaři starých růží z Francie, z Číny Dr. Yan Ma za Rejuvenation (oživovací) Rose Group, odkaz na vyhledávač www.helpmefind.com, samozřejmě i odkaz na **Kolekci růží na Borové Hoře** (nikoliv Průhonice, protože odkaz tam zatím(?) nikdo nedal!). Jen občas tam zabloudí nesprávná(?) hláška jako odkaz na Projekt Gutenberg: „... ich melde dem Könige geschwind ...“ (tedy v němčině: rychle). Zatím co na počítači píší tuto stať, tak si (asi z dlouhé chvíle) našel, že www a to další není slovo, ale adresa na webu (čili **link**), podtrhl ji a vyznačil modře a kdybych na ni (třeba omylem) kliknul, mě s tou adresou spojí v tom okamžiku.

Umístěním Rudolfa Geschwinda a jeho geschwindovek na internetu **začíná tedy žít novým virtuálním životem** a to je dobře, je to specifickým výdobytkem dnešní komunikační společnosti a doufejme, že to bude nejen ku prospěchu Geschwindovi, ale růžím vůbec.

J. Thomas

Rosa klub dnes a jeho předchůdci

V minulém roce jsme slavili 40. výročí založení Rosa klubu v České republice, což bylo důvodem k zhodnocení práce za uplynulé půlstoletí, ale obliba této květiny je jistě delší a rovněž snaha o založení organizace spojující milovníky královny květin byla již dříve.

V roce 1931 byl vydán 1. věstník na počest založení Společnosti pěstitelů a milovníků růží v České republice. Samotná organizace byla založena již 10. února 1929 při valné hromadě 20 pěstitelů růží. Byly položeny základy této organizace a prvním předsedou se stal Jan Böhm z Blatné. Společnost vznikla po vzoru obdobných v zahraničí se snahou spojit milovníky růží, dále je edukovat a umožnit větší rozšíření této královny květin v zahradách i na veřejných pros-

transtvích. Organizovala řadu přednášek, publikovala v různých časopisech, pořádala specializované výstavy, udílela rady a tvořila speciální publikace o růžích. Jedním z prvních rozhodnutí Společnosti pěstitelů a milovníků růží bylo vytvoření spolkového rozárium v Průhonicích a to na vědeckém základě, jak je uvedeno ve věstníku. Snahou bylo vysazet postupně všechny stávající růže a všechny české novinky, k hodnocení zvláštní komisí, která byla složena ze znalců růží. Již v tomto období docházelo k oceňování kvalitních výpěstků a vydávání certifikátů, případně zamítnutí výpěstků nevhodných k dalšímu rozšiřování. Rozárium se mělo stát důstojným doplňkem a atrakcí k již existujícímu dendrologickému a pomologickému arboretu a rozsáhlému alpinu.

Současně si Společnost pěstitelů a milovníků růží vytkla rozšířit rozárium v Průhonicích ještě o pokusnou zahradu jiřin. Dalším cílem bylo vybudování dalších rozárií v různých městech republiky, pokud města dají pozemek a zaručí správné ošetřování, členové Společnosti se pak zavázali, že dodají rostliny k těmto účelům zdarma.

Jedním z cílů Společnosti byla snaha redukovat příliš obsáhlý sortiment kultivarů, s tím, že nejkvalitnější bude doporučovat jejich rozšíření. V té době bylo dělení na skupiny růží k řezu, šlahounovité, parkové a k rychlení. Pozitivní byla snaha Společnosti získání kvalitních kultivarů vypěstovaných v našich zemích, aby se předešlo "stálému přílivu novinek cizích, nemnoze bezcenných a spíše se snažit o vývoz našich novinek" - inu docela revoluční snaha o podporu pěstování růží, která by byla žádoucí i v současné době. Společnost si rovněž stanovila, že bude zavedena jednotná nomenklatura, cizí názvy podle ní neměly být zčešťovány, ale trvat i na tom, aby české výpěstky s našimi názvy se distribuovaly v původním jazyce. Vznikly i první snahy o zajištění kvality rostlin a rovněž byla stanovena jednotná cena podle ní. Hledaly se rovněž cesty, jak se pokusit o export nadprodukce růží, snahy o zajištění slev při dopravě a dokonce i solidní zacházení s nimi při expedici. Členové Společnosti měli nárok získat u pěstitelů jistou slevu při nákupu nových růží.

Hned další částí tohoto Věstníku byly rady pro sázení a ošetřování růží, doporučen termín, kvalita půdy a další zásady, jak se postarat, aby dobře přezimovaly a jaké práce čekají začínajícího milovníka růží při jarní úpravě a odkrývání. Další část je věnována nejčastějším škůdcům, hnojení, stříhání a další užitečné rady a informace.

V roce 1931 měla Společnost pěstitelů a milovníků růží kolem 80 členů a stala se určitě dobrým vzorem pro jejich následovníky, mezi které patří současný Rosa klub i rozárium v Praze, Průhonicích, Terezíně a další, v neposlední řadě i soutěžní rozárium v Hradci Králové, které v některých směrech je pokračovatelem našich předchůdců z počátku minulého století s hodnocením nových výpěstků, především ze zahraničí, protože množství našich šlechtitelů je stále menší a tudíž výpěstek domácí je spíš zařazován do soutěže o Zlatou růži Hradce Králové výjimečně.

MUDr. Stanislav Konšacký, CSc.
místopředseda Rosa klubu ČR

Redakční poznámka:

Článek vznikl z podnětu paní Vaňkové z Chrudimi, manželky Ing. Květoslava Vaňka a snachy architekta Vaňka, který založení Společnosti inicioval. Připomínáme členům Rosa klubu, že historie **Společnosti pěstitelů a milovníků růží ČSR** byla dopodrobna na 28 stranách vylíčena v *Historické ročenice Rosa klubu* z roku 2000 s použitím části archívního materiálu Společnosti věnované Rosa klubu. Členové Rosa klubu vyjadřují nadále hluboké uznání činnosti p. arch. Vaňka pro růži za první republiky i jeho rodině za uchování Muzea růží i za pokračování v pěstování růží a jejich využívání ve výsadbách.

jt

Marián Kováč, 1930 – 2006

Je to můj velký dluh, že jsem nenapsal rozloučení s přítelem Mariánem Kováčem, nadšeným a **úspěšným badatelem v růžařské historii Československa**, Čech i Slovenska. Setkal jsem se s ním v kroužku pro „Studium historie růžařství na území Československa“ při Rosa klubu v roce 1977, krátce po výzvě ve Zpravodaji, aby se zájemci o spolupráci přihlásili. Byl jedním z nejzapálenějších členů kroužku a jediný, který v tom zápalu vydržel a zřejmě i ve svých posledních okamžicích žil tím, aby se jeho odkaz nedostal do nesprávných rukou.

Nevím mnoho o jeho životě. Z jeho vypravování ale vím, že pocházel z rodiny „kulaka“, kterému komunisti statek znárodnili a postarali se i o to, že děti nesměli studovat. Marián se stal proto „jen“ silnoproudým elektrotechnikem (určitě měl na vyšší vzdělání) a samozřejmě zůstal celoživotním odpůrcem režimu, i když tichým, nebojovným. Ale i jeho křesťanská orientace a přímočaré vyjadřování stačily na to, že nesměl zastávat ani funkce v Bratislavském Rosa klubu.

Marián se v kroužku pro studium historie růžařství stal se koordinátorem za Slovensko – bohužel koordinoval leda sám sebe (v Čechách se do práce kroužku zapojili přece jen další, např. Vilém Walter, Svatopluk Brabec). Svou badatelskou činnost uveřejňoval ve zpravodajích Rosa klubu průběžně do roku 1991. V roce 1985 připravil jako členskou prémii celé č. 45 zpravodaje a ukázal se být dalším uznávaným **geschwindologem**. Po rozdělení státu (oddělil se pochopitelně i Rosa klub Bratislava a záhy zanikl pro vnitřní třenice) však už do zpravodaje nepřispíval, ačkoliv byl nadále naprosto přátelský k českým růžařům. Snažil se vydávat výsledky své badatelské činnosti přímo na Slovensku. Např. své krásné **Růžovienky**, které byly recenzovány ve Zpravodaji č. 89. Chystal však zásadnější práce, např. tzv. **pasportizaci růží Rudolfa Geschwinda**, v níž by každá známá odrůda byla vyobrazena, popsána, uveden rodičovský pár s popisem, jejich použití v dalším šlechtění, zastoupení v rozářiích atd. Tuto práci zřejmě už nedokázal dokončit, dílem tím, že se mu kazil zrak do té míry, že musel požádat svou neteř, aby mu předčítala kopie podkladů vyžádaných z knihoven a archívů.

Jeho úsilí ukončila bohužel dne 14. ledna 2006 zástava srdce. **Své nedokončené dílo odkázal Univerzitní knihovně v Bratislavě a čeká na nadšence, který by je dokončil.**

Čest jeho památce.

Dr. J. Thomas

Níže jsou uvedeny články Mariána Kováče ve Zpravodaji Rosa klubu s určitou charakteristikou. Z rozsahu příspěvků, co do počtu, do stránkového rozsahu i slohu je vidět, že psal lehce a rád. Jeho sloh je květnatý, obsah vždy kvalifikovaný, kritický a promyšlený, projev patriotický a často vyzývající k následování v uctění díla našich ružařských předků, šlechtitelů i pěstitelů růží. Stojí zato pročítat si je opakovaně.

Soupis článků, které př. Marián Kováč uveřejnil ve zpravodajích Rosa klubu

č./str.	rok	název článku a jeho anotace
33/13	1978	„Hybridacia ruží bola dnes s pomocou božou dokončená“ – to je věta v deníku R. Geschwinda z 3. července 1910, 53 dnů později umírá; M. K. připomíná řadu událostí z této doby
34/66	1978	Rudolf Geschwind – na sedmi stranách uvádí životopisné údaje, šlechtitelské výsledky i publikační činnost; nabádá k dalšímu úsilí „... aby gaštan nad jeho hrobom nebol jediným pomníkom!“
36/22	1979	Stahovanie ruží z Krupiny do Dolnej Krupěj – na půldruhé stránce uvádí existující písemnosti vztahující se prodeji růží a rozpracovaných semenáčků hraběnky Chotkové
44/28	1981	Niekoľko zaujímavých kníh – zde jediná S. Lejeune: Knihy o růžích – můj koníček (v němčině); M.K uvádí řadu konkrétních citací, většinou se vztahem k Československu; končí citací pořekadla „dobrá kniha je okrasnou záhradou ducha“.
45	1982	8 článků: Rudolf Geschwind a Pravdomil Svoboda; Poznámky a doplňky k článku prof. Svobodu o R. Geschwindovi; Zoznam Geschwindových ruží; Geschwindovy růže v rukou dalších šlechtitelů; Náhrobný kameň Rudolfovi Geschwindovi; Rudolf Geschwind: Bibliografía; Najdôležitejšie práce prof. Svobodu; Záver – celkem 25 stran
49/23	1983	Gruss an Teplitz a jej dcéra Satanella – na půldruhé stránce líčí vznik nejslavnější (dle Jägera je světová!) růže R.G. (putovala s ním z Brodu přes Teplice, Maunitz, Luegg, Vučko a znovu Teplice do Krupiny) a doplňuje to údaji o růži Irrlicht ze stejného křížení a růži Satanella připokračujícím křížení
51/10	1983	Čierne ruže v Krupině – na dvou a půl stránkách živě přibližuje úsilí R. Geschwinda na vyšlechtění sametové černé růže (podle článku Die schwarze Rose)
53/23	1984	Recenzie ružiarských kníh: J. Seymour, ROSEN, ale zejména Seravais Lejeune DER ROSE PILGERFAHRT, která je věnována historii německého ružařství, ale uctění jsou R. Geschwind a bratislavský C. Nickels. M. K. končí článek slovy: „... obaja žili u nás, u nás pracovali a vytvořili svoje diela. My sme se teda stali dedičmi tohoto diela, nám prichodí toto dielo uctiť ...“

- 55/24 1985 Na jedné stránce bez nadpisu uvádí repcety na přípravu: růžového želé, pudinku, džemu, šťávy, brandy, octu, likéru
- 59/28 1986 Růže pre Omara Chajjáma – na půldruhé stránce připomněl tohoto perského učence a básníka (uvádí 6 čtyřverší) a růži po něm pojmenovanou; opět s důkladnou znalostí tématu
- 60/22 1987 Je smutno naši starým ružiam? – na jedné stránce se pozastavuje nad tím, že naši školkaři nepěstují starší české růže, ale navrhl, aby se toho ujal nějaký člen Rosa klubu amatérsky – jak víme marně
- 62/26 1988 Príspevok k poznávaniu Jana Böhma z Blatnej – na čtyřech stránkách uvádí mnoho detailních údajů o jeho růžích z různých tiskovin vydávaných Böhmem a porovnává je kriticky (je totiž povahou puntičkář)
- 62/22 1988 „Čertovské růže“ – na půldruhé stránce popisuje 7 odrůd s čertovskými názvy jako Satanela, Diabolo, Démone apod
- 63/25 1988 Po stopách česko-amerického šlechtitelů růží – pětistránkový článek věnovaný šlechtitelským výsledkům W. A. Mandy ze South Orange, New Jersey v USA, původně z Hořovic, zejména křížencům s R. wichurana
- Ročenka 1988 1988 Po stopách malých skromných rozáříí – na čtyřech stranách líčí objevy rozáříí z Rosenzeitung: F. Webera, lesníka z Hradce u Levínu, Dr. Funkeho v Horní Polici aj. Rochelta, rovněž v Horní Polici s 1500 stromkovými růžemi!
- 67/3 1990 Počiatky pestovanie plodových ruží u nás – třístránkový článek o pěstování těchto růží v době předválečné, protektorátní i poválečné
- 67/19 1990 Použitie ruží v kozmetike, v kuchyni a v liečiteľstve (První část) – šestistránkový článek: 1. Základní informace o všech použitelných částech růží, 2. Příprava polotovarů a konzerv (růžová voda, silice, olej, ocet, med, ... 3. Kosmetika (parfém, pleťová voda, masti, ...)
- 68/18 1991
- Hist. 2000 Šlechtitelé starých růží v Čechách a na Moravě – na 18 stranách podává systematickou charakteristiku 29 šlechtitelů doloženou často oficiálními doklady z matrik nebo odkazy na literaturu; nejzvrubnější materiál, jaký u nás vznikl.
- ročenka3
- 89/28 2004 Růžověnky – 122 stránek roztomilého povídání všeho možného, ale tématicky uspořádaného, co souvisí s růží, jejich botanika, výklad názvů, básníci opěvující růži, na erbech, v mystice, v lékařství, kuchyni, kosmetice atd., atd.

jt

Jak jsem se seznamoval s růžemi

Bylo by asi na místě začít známými slovy, že již své mládí jsem prožil mezi růžemi. Nebylo by to zrovna originální, nebyla by to pravda a bylo by to dost pichlavé. Tedy mládí jsem prožil mezi hebkými králíky. Nebyli ovšem zrovna obyčejní, ale bílí angoráci ověnění mnoha oceněními z výstav. Naprosto čistokrevní byli i moravští pštrosi (pro nezasvěcené podotýkám, že jsou to holubi), indiští běžci (kačeny), koroptví vlasky (slepice), modré perličky. Pravda, dostal jsem jako prvňáček občas nějakého toho teple dýchajícího tvorečka podržet, ale představa, že nakonec přeceněn i zasloužilý šampion může skončit na talíři, mne upřímně děsila. Také ke včelám jsem měl postoj sice kladný, ale zbytečně jsem to nepřeháněl a malým úlům, které jsem přes léto na zahradě potkával, se pozorně vyhýbal.

Můj vztah k živé přírodě tedy záhy směřoval spíše k rostlinám. Brzo jsem si všiml, že svými semeny a odnožemi jsou vlastně nesmrtelné. Netřeba tedy nad ztrátami truchlit. Tehdy se u nás objevovaly různé zásilky. Živě vzpomínám, jak pošta doručila jahody. Světe div se – hned 20 odrůd vzorně balených vždy po 5 ks. Mezi nimi byly popisovány i absolutní novinky; třeba s vůní ostružiny. Moc jsme toho ovšem nevyčichali. Co se mezi jen světle červenými a brzo měknoucími plody nedalo přehlédnout, byla opravdová novinka – Senga Sengana.

V tom všem činění na růže však nějak nezbylo místo; nezbylo doslova. Z okrasných rostlin se proto pěstovaly skalničky, prostorově nenáročné trvalky, cibuloviny. Naše rodina pravidelně jezdila do Olomouce na Floru. Později jsem se tam za svých brněnských vysokoškolských studií vypravil sám a znaven odpoledne dospěl až na konec areálu do tehdy nově vysazeného rozária. Byl jsem okouzlen barvami i tvary. Ve zpátečním rychlíku pak stačil přečíst barevný katalog (mám ho stále). Rozárium jsem navštěvoval pravidelně. Růže dle svého nejlepšího svědomí a vědomí kupoval v Bystřici pod Hostýnem a sázel u příbuzných, známých i kolem školy. Doma místo nebylo.

Šlý roky. Nastoupil jsem do výzkumného ústavu v Průhonících. Rok před tím (1975) zde zemřel známý šlechtitel růží Ludvík Večeřa. Jeho srovnávací výsadby tu ještě chvilku rostly a já je prohlížel pozorně. To byla doba druhého seznamování.

Řezané růže se tehdy tak moc nedovázely a pěstovaly se u nás ve sklenicích. V Průhonících byly pokusy zaměřeny i na použití různých podnoží a mnohdy se osvědčily též růže pravokořenné; tedy rostliny na kořenech vlastních. Od toho byl jen skok to vyzkoušet venku. Metoda měla a má mnoho zásadních odpůrců. Hned jsem si uvědomil, že zakořenění nějakého řízku v ideálních podmínkách nic neznamená. Řízkovanci musí dobře růst, být školkařsky dopěstováni v naprosto stejných podmínkách jako očkované růže, vyhodnocováni z hlediska intenzity růstu, kvetení, chorob i přezimování, jakost hodnocena podle normy. Bylo potřeba předem vědět, které odrůdy jsou u nás dostatečně mrazuvzdorné a zdravé, aby mělo význam se s nimi zabývat ve větším měřítku.

Tak jsem tedy vyrazil do rozárií a školek. Zde tedy počátkem osmdesátých let nastalo mé třetí seznamování s růžemi. Prostě jsem se učil na růže dívat takovým tím kritickým okem. Aby věc měla význam, byl založen polní pokus, kde vedle sebe v opakování po 11 let vegetovaly stejně ošetřované a pozorně hodnocené růže očkované i pravokořenné. Je jasné, že takto komplexně pojatý výzkum byl dost pracovně i prostorově náročný. Pravokořenné sazenice vyhodnocených odrůd jsme pro posouzení zaslali zdarma také asi dvaceti přátelům z Rosa klubu od západních Čech až po Košice. Většinou se i v různých klimatických a půdních podmínkách osvědčily. Výsledky výzkumu se tu zabývat nebudu, byly náležitě již popsány. Snad jen to, že se z původních několika stovek odrůd a druhů růží podařilo vybrat desítky, které jako pravokořenné plně uspokojovaly. Záležitost je vysloveně specifická pro každou odrůdu a druh.

O něco později jsem za růžemi začal jezdit do Hradce Králové. Díky místním nadšencům zde vzniklo unikátní mezinárodní soutěžní rozárium. Tak se tu scházíme nad novinkami ze světa a snažíme se poznat, zda opravdu novinkami jsou. Je to mé čtvrté zastavení u růží.

Čas běží, nastala doba digitálních fotoaparátů a internetu. Vzdálenosti najednou mizí a sběratelé či obdivovatelé čehokoliv na světě mají neomezené možnosti, o jakých se jim ani nezdálo. Tak jsem i já začal fotit. Všechno; rostliny však především a z nich zase nejvíce růže. Počítačově zdatný syn brzo postřehl, že by se v tom měl udělat pořádek a že každý snímek je potřeba doprovodit popisem. Nakonec tak vznikl v březnu roku 2006 internetový přehled růží, které u nás člověk může potkat. A není jich málo. Páté seznámení. Myslím, že je to přímo sňatek.

Jiří Žlebčík

Poznámka redakce Ročenky 2008: Omlouváme se autorovi, že v Ročence vyšel příspěvek omylem neúplný.

K Stručným a praktickým radám pro milovníky-pěstitele růže Jana Böhma

Každý pěstitel růží musí mít radost, když jsou jeho postupy při pěstování potvrzeny uznávaným odborníkem. Všechna doporučení J. Böhma pokládám za správná a ověřená dlouholetou praxí. Ne, že bych se jimi řídil od samého začátku mé růžařské činnosti, ale postupně jsem poznával, co růžím prospívá. Třeba otázka mulčování. Záleží samozřejmě na druhu a výšce mulče. Já jsem použil štěpky ze smrků, což byla chyba. Objevily se houby a půda zksyšla. Náprava spočívala v provápnění a pravidelném kypření, jehož je zastáncem právě J. Böhme.

Již před sedmdesáti lety varoval J. Böhm před řezem růží při zazimování, přesto jsem každoročně tázán, jak řežu růže na zimu. Při ošetřování růží se již asi nepoužívá sirný poprach, jsou dnes jiné prostředky, ale v otázce hnojení a závlivky mají zkušenosti J. Böhma platnost i v dnešní době.

A povzdech na závěr: Také jste četli, kolik vlaků bylo vypraveno do Blatné na tehdejší výstavu růží?

Josef Humpál

Dobrý den! Jsem růže

A kvetu. Starají se o mne celý rok a tak jim dělám radost – svou barvou, svou vůní, svými dalšími květy, které teprve rozkvetou. Od začátku léta do zimy, stále jsem tady a jsem krásná, že? Já to o sobě vím a tak to mohu tvrdit.

Ale čas nezastavíš. Po podzimu přijde zima a s ní i můj zimní spánek, abych zase další rok byla připravená dělat lidem radost. Jsou mezi námi růžemi ale i takové schopné kamarádky, které dokáží kvést i v zimě. I já mám chuť dělat lidem radost i v mrazu a na sněhu! Mráz mne nespálí, sníh mi nevadí, prostě kvetu si stále a pořád dál! Mrazem mi v květu zamrznou dešťové kapky, pak mi mráz vykouzlí na okvětních lístcích mrazivé vousy, ale mně to nevadí, já vytrvám a budu kvést! Chodí se na mne dívat i naši sousedé, co to jsem za vytrvalou odrůdu, ale já jim stále říkám – jsem jen hezká a odolná a tak mají ze mě radost. Rostu si takhle již nějaký ten rok a myslím si, že to ještě pár roků vydržím. Vždyť je přeci hezké podívat se na růžovou krásu i v zimě v přírodním prostředí, kde rostu a voním i v létě. Teď je sice okolo sních, ale tím více vynikne moje hezká červená barva.

Až mi dojde dech a já v mrazu usnu, tak pro mne nesmutněte - příští jaro tady budu znovu a zase ze mne budete mít radost!

Vaše růže

Pro Zpravodaj Rosa klubu
napsal Ing. E. Kilberger

Růže na webu

Na internetu je obrovské množství stránek a blogů o růžích. Můžete se hodiny probírat nabídkovými katalogy školek z celého světa, včetně těch z naší české kotliny.

Můžete se rozplývat nad krásou dokonalého květu na fotografiích, ale rostlina není jen jeden vzorový květ vyfocený v ideálních podmínkách. Skutečnost bývá často úplně odlišná. Růže na našich zahradách musí čelit nepřízni počasí, nájezdům škůdců a útokům chorob. A stojíme-li bezradně nad nemocnou růží a nevíme, co si s ní počít, mohou nám pomoci některé z následujících stránek:

<http://www.sactorose.org/rosebug/index.htm> – jedna z nejkompexnějších stránek věnovaným chorobám i škůdcům růží. Obsahuje výborné fotografie i fundované informace. To, že jsou v angličtině, by neměl být zas tak velký problém, lze přece využít služeb internetového slovníku (třeba na Seznam.cz), automatických webových překladačů (třeba přes Google), je to sice „lámání češtiny přes koleno“, ale pro orientaci v textu to stačí.

<http://www.westvalleyrose.org/roseinfo/canker.html> – velmi dobře zpracovaný text + fotky o skvrnitosti kůry (rose canker) a jejích původcích. Choroba, jež ničí naše růže v průběhu zimy.

http://www.ars.org/About_Roses/disease.html – stránky Americké růžařské společnosti s řadou odborných článků na téma choroby.

Když už identifikujete chorobu či škůdce určitě se Vám bude hodit následující stránka: <http://www.agromanual.cz/cz/> – kde si můžete zjistit dostupné vhodné prostředky chemické a biologické ochrany rostlin, a to vše nejen pro růže, ale i pro ostatní rostliny ve vaší zahradě. Najdete zde doporučené koncentrace i ochranné lhůty.

Pro úspěšné pěstování růží je dobré mít o odrůdě co nejvíc informací, jednou ze základních podmínek je jejich dostatečná mrazuvzdornost pro naše klima. (Jako pomůcku dnes encyklopedie a katalogy uvádějí zóny USDA)

<http://www.uk.gardenweb.com/forums/zones/hz.euro.html> – verze „zón mrazuvzdornosti“ pro Evropu vč. naší republiky

<http://www.extension.umn.edu/distribution/horticulture/DG6750.html> – seznam výjimečně mrazuvzdorných růží, sestavený na univerzitě v Minnesotě.

<http://www.canadianrosesociety.org/> – domovské stránky Kanadské růžařské společnosti, včetně seznamu doporučených odrůd růží pro drsné Kanadské podmínky.

Pro nás růžaře jsou nejlepší takové stránky, které nám ukazují rostlinu v celé své kráse eventuelně „nekráse“, její vzrůst a tvar. Je dobré vědět, jaký tvar keře a výšku bude mít v dospělosti vaše nová růže, zvláště pak když s ní nemáte zkušenosti. K tomu výborně poslouží stránka: <http://www.vintagegardens.com/>. Kde si podle skupiny a jména najdete tu svou a z obrazových schémat zjistíte, zda Vám přeroste přes hlavu či nikoli.

Pokud chcete strávit příjemný zimní čas u počítače, vládnete němčinou a máte slabost pro romantické květy starých růží, navštivte krásné a čtivé stránky: <http://www.stauden-und-rosen.de/index.php?seite=home>. Přečtete si příběh vášnivě sběratelky růží. Nejen o jejích oblíbených Albách, ale i o jiných starých nalezených růžích, pro které vytvořila rozsáhlé souk-

romé rozarium. Až si prohlédnete její bohatý a precizně zpracovaný katalog, objevíte tam růže „Joseph Klimes“, „Ametyst“ a „Bradova Isosova Druschki“.

Na výše uvedených webech najdete jistě řadu odkazů na jiné zajímavé růžové stránky. Vydáte-li se po jejich stopách, určitě nezabloudíte a objevíte další zajímavosti. Nejhorší volba je zadávat do vyhledávačů slovo „růže“, objeví se odkazy na hotely a restaurace, nabídky kosmetiky, ale co je horší, zahltní Vás spousty „rádobyodborných“ článků a rad. Často se vzájemně podobají - zřejmě opsané z jednoho zdroje - opakují stejné hlouposti a pokud se jimi laik řídí, čeká ho jenom zklamání. Narazíte třeba na stránky, které jsou doslova ztrátou času, jako například: <http://www.celysvet.cz/pestovani-ruzi.php>. Uvádím ji jako odstrašující příklad. Autor textu o růžích nemá ani ponětí. Možná ani žádný autor není a článek „vychrlil“ automatický překladač a vytvořil tak neskutečný blábol. Majitel stránek ve snaze je „čímkoli“ zaplnit, využil, zdá se, bezduchý počítačový program a jako zdroj nějaký nejmenovaný zahraniční článek.

Neodpustím si odcitovat:

„... rostlina dobře keřnatí, je odolná vůči moučné rose...“

„... nádoby by neměly být moc velké jinak se kvetení zadrhne..“

„... kvůli krátkému nebo střednímu podříznutí uhynou...“

„... musí mít dostatečný počet pupínek...“

Přeji mnoho zdaru při surfování, nedejte se odradit a pátrejte po nesmírných možnostech internetu. Nemáte-li vlastní přístup na celosvětovou síť, navštivte nejbližší knihovnu, tam vám rádi poradí a pomohou.

Věra Milerová

Redakční poznámka:

Upozorňujeme na soupis zajímavých růžařských webových stránek na našich stránkách www.rosaklub.cz, které sestavil př. Adam Holub:

Spolky:

zahradkari.cz - Český zahrádkářský svaz

worldrose.org - World federation of rose societies

heritagerosefoundation.org - výzkum a ochrana mizejících sort

Vedle národních růžařských společností existuje celá řada lokálních organizací, v případě zájmu kontaktujte zástupce příslušného státu při Wfrs.

Informační servery, vyhledávače, fóra, on-line katalogy:

ruze.wi.cz - Růže v ČR, jejich popis a fotografie

garten.cz - Seznam firem, zajímavosti z oboru, encyklopedie rostlin

hortinfos.cz - Aktuality a vyhledávání zahradnických informací český

rogersroses.com - Vyhledávání jednotlivých sort, zčásti placené

helpmefind.com - Informace o růžích, školkách, prodejcích, ..., zcela zdarma

rosegathering.com - Zajímavosti, růže v umění, na známkách atp.

everyrose.com - Další databáze růží

welt-der-rosen.de - Německé stránky věnované fenoménu růže

hortiplex.gardenweb.com/plants - Zahradnický portál

rosarian.com - Americké stránky věnované růžím, obrázky a další informace

mc.edu/campus/users/nettles/rofaq - Pěstování růží – otázky a odpovědi
rareroses.net - Diskusní fórum, německy
organicrosegardening.com - Pěstování růží "organicky"
justourpictures.com - Fotky růží
rdrop.com/~paul - Věnováno starým růžím

Školky a šlechtitelé v cizině:

DavidAustinroses.com
ludwigsroses.co.za
kordes-rosen.com
rosen-tantau.com
meilland.com
delbard.com
rosesguillot.com
jacksonandperkins.com
poulsenroser.dk

classicroses.co.uk
roses.uk.com
lens-roses.be
edmundsroses.com
rosebarni.it
roses.co.uk
fryers-roses.co.uk
hillier.co.uk

Adresy vybraných prodejců v ČR

Růžová školka Michaela a Luboš Pelcovi

Stránky: ruze.unas.cz

Adresa: Březenská 386, 507 43, Sobotka
tel.: 493 571 276, 776 782 400, 493 599 805
e-mail: pelcovi.ruze@seznam.cz

Agrogen, spol. s r. o.

Šlechtitelská stanice Želešice

Stránky: agrogen.cz
Adresa: 664 43, Želešice
tel.: 547 242 291, 607 960 128
e-mail: zelesice@agrogen.cz

Starkl zahradník, spol. s r. o.

Stránky: starkl.com

Adresa: Kalabousek 1661, 286 01, Čáslav
tel.: 327 314 981 (informace),
327 314 982 (zásilková služba),
327 314 989, 327 314 784 (zahradní centrum)
e-mail: info@starkl.com (informace),
katalog@starkl.com (zásilková služba)

Havlovy růžové školky

Adresa: Hlavňov 52, 392 01, Soběslav

Růžové a okrasné školky Miloslava Šípa

Adresa: Skaličany 4, 388 01, Blatná
tel.: 383 423 672, 728 215 962

Václav Macháček – Růžová školka

Stránky: ruze-kunratice.cz

Adresa: K Šeberáku, 148 00, Praha 4
tel.: 244 911 494, 603 472 101
e-mail: info@ruze-kunratice.cz

Horák a synové, okrasné školky s r. o.

Stránky: horak-skolky.cz

Adresa: Za Drahou 1276, 768 61,
Bystřice pod Hostýnem
tel.: 573 380 464, 573 381 360
e-mail: horak.skolky@brn.pvtnet.cz

Agro Tuřany

Středisko 040 – Okrasná, ovocná a růžová školka

Stránky: agro-turany.cz

Adresa: Kaštanová 123, 620 00, Brno-Brněnské
Ivanovice
tel.: 545 232 533, 545 220 013
e-mail: str040@agro-turany.cz

Ovocná a růžová školka Šťastných

Stránky: ovocnaskolka.hyperlink.cz

Adresa: Nová Ves 2, 584 01,
Ledeč nad Sázavou
tel.: 569 722 518, 604 360 546
e-mail: skolka.stastny@wo.cz

DaRosa

Stránky: darosa.cz

Adresa: Dana a Josef Bojkovi, Podlesí 327, 739 61, Třinec

tel.: 558 324 563, 608 428 314

e-mail: darosa@tiscali.cz

Botanické zahradnictví Čestmír Böhm

Adresa: Práčská 669, 106 00, Praha 10

tel.: 272 658 872

e-mail: CBOHM@volny.cz

Okrasné zahradnictví Bouše

Adresa: Podskalská 1239, 388 01, Blatná

tel.: 383 423 786

e-mail: bousevladislav@seznam.cz

Okrasné školky Tušimice

Adresa: Studený Stanislav, Žitná 1630, 432 01, Kadaň

tel.: 474 331 148

e-mail: adam.studený@seznam.cz

Další prodejce můžete najít například na www.svaz-skolkaru.cz.

Růže je možno objednat i ze zahraničí,

Ostatní:

adr-rose.de - Vše o ADR predikátu, zkoušky, seznam oceněných růží

allrosesrosesroses.com - Prodej řezaných růží

omniflora.com - Významný německý prodejce řezaných růží

lidice-memorial.cz - Stránky památníku Lidice

sangerhausen.de - Vše o Sangerhausenu a zejména jeho rozáriu

flora-ol.cz - Výstaviště Flora Olomouc

flowers.iloveindia.com - Růžomluva, anglicky

rosemagazine.com/ - Magazín o růžích, anglicky

rosefarm.com - Prodej řezaných růží

kalbus.de - Hezké stránky prodejce růží z Německa

tournamentofroses.com - Růžový festival v Pasadeně

Návštěvou u Petera Bealese v Attleborough

Tak se mi zase povedlo splnit si jeden sen. Díky příbuzenským svazkům jsem se svou rodinou strávil část prázdnin u moře ve východní Anglii asi hodinu jízdy od rozária P. Bealese, světového lídra v oblasti historických růží, jak se sám nazývá. Když jsme přijždli k rozáriu (pršelo, jak jinak), vyhlížel jsem z auta plantáže růží, jak jsem zvyklý od nás. Nic takového. Přijedete-li na parkoviště, kde je také WC, mýdlo a papírové ručníky, resp. elektrický vysoušeč rukou. Pak musíte projít prodejnou se všemi potřebami, které zahrádkář potřebuje, ale také s růžovou kosmetikou. Vyjdete z prodejny, kde je také přilehlá restaurace a vstoupíte do ráje. Všude jsou růže, již letité, opatřené cedulkami. Vidíte je, jak budou vypadat v dospělosti, prostě si vybíráte tu svou. Jsou tam různá zákoutí s lavičkami, altánek, jezírko, pergoly a sochy. Vše je promyšleně a organicky provázáno na pozemku ne větším než 1,3ha. Pravá část je růžová zahrada, na jejím konci se vracíte levou částí, kde vás zaujme velký a dlouhý stan pokrytý průhlednou folií. Není přístupný, ale jsou tam vidět všude růže v kontejnerech, které vypadají jako gumové. Vše pochopíte v posledním oddělení zahrady. Jsou tam dřevěné pulty a na nich růže v oněch květináčích a to nejenom růže, ale i jiné okrasné keře a traviny. Tedy žádný rytmus podzim a jaro jako u nás. Žádné fronty a čekání před budkou na zahradníka, až bude volný

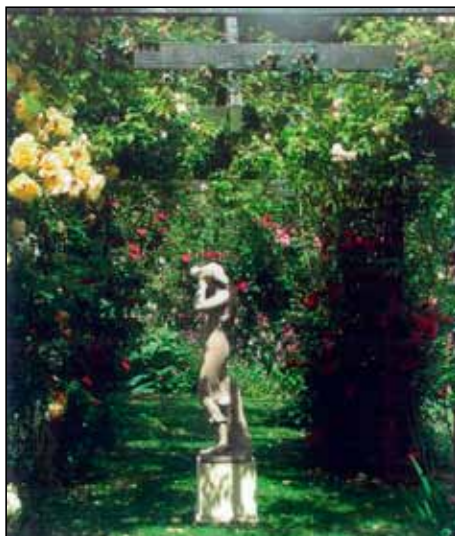
a vyryje vám růži, po které toužíte. Tady si prostě růži vyberete a na druhé straně koupíte, třeba v červenci jako my. Ta naše se jmenuje Clarence House (384,- Kč) je bílá, pnoucí a voní. Na zpáteční cestě musíte projít zase prodejnou, kde zaplatíte. Všude ochotný personál v jednotném oblečení a vozíky, máte-li toho víc.

U P. Bealese nejsou k vidění a k mání jenom historické růže, ale i ostatní druhy růží (Alexander, Just Joey, Gloria Dei, Doris Tysterman) a mnoho dalších, vše uspořádané v přehledných sekcích. V tom stanu je připraven sortiment k doplnění pultů a snad tam i očkují, to jsem nezjistil. Ceny se pohybují v přepočtu od 236 Kč (velkokvěté odrůdy) po 863 Kč (stromkové růže).

Peter Beales pocházel prý s dosti skromných poměrů a začínal s docela malou školkou. Po čase se sblížil s lordem a lady Walpoleovými z blízkého Mannington Hall, kde vysázel také spoustu růží v jejich zahradě, dnes přístupné Mannington Gardens. Tam jsme se tedy vypravili také. Pršelo(jak jinak) a zahrada byla zavřená, přesto, že cedule říkal něco jiného. Takže jsme zaparkovali u kempu, kde je hned vedle toalet se sprchou a prodejnou suvenýrů, jakýmsi plechový kontejner, který obsahuje balená vejce od místních farmářů. Vezmete si prostě vejce a do kelímku hodíte peníze, a jdete pryč. Tak to tam funguje. Při procházce

panstvím jsme narazili na louku, kterou vedly dřevěné můstky. Asi bažina, napadlo nás. Nebyla to bažina, ale naučná stezka loukou, která se neseče. Na konci té louky stojí dřevěný domek, ve kterém jsou obrázky a popisy všech rostlin, které se na louce vyskytují. Otevřete jakési dřevěné hledí a koukáte na rybníček, kde jsou kachny, čírky a jiná havěť. K rybníčku nemůžete, abyste nerušili osazenstvo. V domečku jsou obrázky a popisy všeho, co je na hladině a pod ní. A také kasička (poloplná) na údržbu.

Anglický venkov musí okouzlit každého. Všude je pořádek, staleté listnáče, upravené zahrady a přátelští lidé. Jedna vesnice se jmenuje bůhví proč Medvědí. Živí medvědi tam sice nejsou, ale před každým domkem je nějaký medvěd, buď ze slámy (ten čte noviny) nebo z jiného materiálu. Obyvatelé vesnic pořádají různé

soutěže, ten náš hostitel vyhrál předloni cenu (lahev skotské) za největší dýni. A všude jsou růže, i v té nejmenší zahrádce. Nejde většinou o žádné novinky, tam, kde jsme se pohybovali šlo hlavně o historické a jednou kvetoucí růže. Hojně je vysázen American Pillar, Phylis Bide, Excelsa, Lichtkonigin Lucia, Canary Bird, Lady Penzance, Ethel, Paul's Himalayan Musk a další odrůdy, které se mi nepodařilo určit. Sortiment výsadby je patrně ovlivněn blízkostí růžařského podniku P. Bealse. Na mě udělal v rozáriu největší dojem Red Max Graf v plném květu. Sortiment, který P. Beals nabízí je obrovský. Zájemcům rád zapůjčím nádherný katalog.

J. Humpál

Jacques-Louis Descemet – francouzský šlechtitel růží, který emigroval do Oděsy

Dík výměny Zpravodaje Rosa klubu za časopis Rosa Gallica se mi před časem dostala do rukou kniha o francouzském šlechtiteli Descemetovi, kterou napsal nám již dobře známý odborník na staré růže, François Joyaux. Dovolil jsem si z ní udělat krátký výtah pro nefrankofonní milovníky růží. V následujících odstavcích bych tedy chtěl čtenáře stručně seznámit s osobností růžaře Descemeta, jeho pozoruhodným osudem a, samozřejmě, s jeho šlechtitelským dílem.

Je považován za prvního z řady významných francouzských šlechtitelů. Šlechtěním se intenzivně zabývali nepochybně i jiní zahradníci před ním; s Descemetovým dílem se nám nicméně dochovaly i doklady o jeho autentičnosti. Je tedy prvním francouzským šlechtitelem, u něhož máme jistotu, že růže mu připisované jsou jeho šlechtenci i skutečně. Velký význam hrála skutečnost, že Descemetovy sorty byly v zahradách kontinuálně pěstovány a že se po celou příslušnou dobu zachovalo povědomí o jejich identitě.

Především není bez zajímavosti, že se Jacques-Louis Descemet narodil do v podstatě zahradnické rodiny. Descemetovi byli profesně spjati s pařížskou Jardin des Apothicaires, zahradou, v níž lékárníci vysazovali léčivé rostliny, které potřebovali následně k přípravě léčiv. Praděd šlechtitele, Martin Descemet, stejně jako jeho strýc a děd Pierre Descemet byli zahradníky. Z rodinné tradice se vymanil jen jeden strýc, který se stal lékařem a po němž se dnes jmenuje Descemetova membrána. Otec Jacquese-Louise založil ve světle této tradice prosperující školkou, která měla ve své době mnoho významných zákazníků, rostliny zde sháněli dokonce zahradníci královské rodiny; kromě toho se také stal, počínaje rokem 1777, zahradníkem ve zmíněné Jardin des Apothicaires, kde vytvořil přesný soupis vysazených rostlin. Descemet-otec později vydal soupis sortimentu své školky, který můžeme považovat za prototyp katalogů dnešních prodejců růží. Po jeho smrti se Jacques-Louis ujal především údržby pařížské „lékárnické zahrady“ (která se v té době jmenovala už Jardin botanique du Collège de Pharmacie), paralelně se ovšem věnoval i vlastnímu podnikání v oboru. Dosáhl ve své době určité proslulosti a získal i několik významných zákazníků od dvora, jak zjišťujeme z jeho účetních záznamů. Pro úplnost připomínám, že v době, kdy se ujal Jacques-Louis školky, tam rostlo jen několik málo sort růží – v soupisu z roku 1773 je jich uvedeno jen dvacet; růže v té době nebyly Descemetovic specialita. Jejich sortiment byl navíc téměř výhradně omezen na druhy s lékárnickým využitím. Descemet sám se k růžím dostal až postupem času, okrasné rostliny ho zpočátku vůbec nezajímaly. Zabýval se především hospodářsky využitelnými rostlinami, dokládá to i skutečnost, že je jedním z přispívatelů Journal d'économie rurale et

domestique. Jako přesvědčený fyziokrat se zasazoval i o intenzivnější výzkum možných inovací v zemědělství.

Do Revoluce byl tehdy mladý Descemet prominentním pařížským podnikatelem, se změnou společenské situace však přišla i krize jeho podnikání. Z obavy o svou bezpečnost prodal nemovitosti v Paříži, čímž přišel o některé vzácné dřeviny. Poptávka po rostlinách, především okrasných, se náhle významně snížila a Descemet přišel o podstatnou část klientely; nadto se většina již existujících pohledávek stala zcela nedobytnou. Dokázal se však profesně a podnikatelsky vzbudit a v roce 1792 se stal profesorem na Collège de pharmacie. Následně si vzal o 14 let starší ženu a s ní se přestěhoval do Saint-Denis, kde zakoupil dům od jeptišek-karmelitánek a, především, tři hektary pozemků. Přibližně v téže době se vzdal vedení „lékárnické zahrady“ a soustředil se na opětovné vybudování svojí dřívější živnosti. To se mu nakonec povedlo, z dochovaného katalogu z roku 1803 (74 stran) je patrné, že rozšířil i svůj sortiment růží, ačkoliv v nabídce školky stále převažovaly ovocné dřeviny. Ve zmíněném katalogu je asi osmdesátka růží, z toho třicet galik a třináct stolítek; dodejme, že v té době nabízelí ostatní školkaři maximálně sto původně vyšlechtěných francouzských sort. Zajímavé je, že v katalogu ještě nenalzáme žádnou Descemetovu vlastní růži. Do roku 1814 se jeho katalog růží rozrostl na nějakých 250 položek.

Se šlechtěním vlastních růží začal Descemet snad v roce 1804. Do konce života stihl vytvořit minimálně 218 šlechtěnců; o tolika se alespoň zachovaly zprávy do dnešní doby. V kultuře se jich udrželo patnáct, pět z ní vymizelo v minulých desetiletích, u dalších osmi nepanuje jistota o jejich autenticitě. Vesměs jde o hybridy růží ze sekce Gallicinae (portlandky, alby, galiky, stolítky, damascénky), v době napoleonských válek se totiž na kontinent nedostávaly růže z Asie a Ameriky. Výjimkou je možná jen 'Zulumé', hybrid bengálky. Předpokládáme, že nějaké růže vyšlechtil Descemet i později v ruském exilu, bohužel jasné důkazy (především v podobě dochovaných sort) o tom nejsou. Co se výběru jmen pro nové šlechtěnce týká, vybíral pro ně většinou jména popisná (hlavně podle jejich barvy), méně často se setkáváme s poetičtějšími názvy a naprosto výjimečně s růžemi, které pojmenoval po nějaké osobě ('Elisa Descemet'). Dnes se jeho růže na trhu prakticky nedají sehnat, najdeme je spíše vzácně ve starších výsadbách, ve francouzských parcích a sadech. Je zajímavé, že současníci Descemeta nepovažovali primárně za šlechtitele, dobové záznamy se o něm zmiňují jako o „zahradníkovi“, „botanikovi“, „školkaři“; šlechtitelské úsilí bylo z větší části zastíněno jinou jeho odbornou činností.

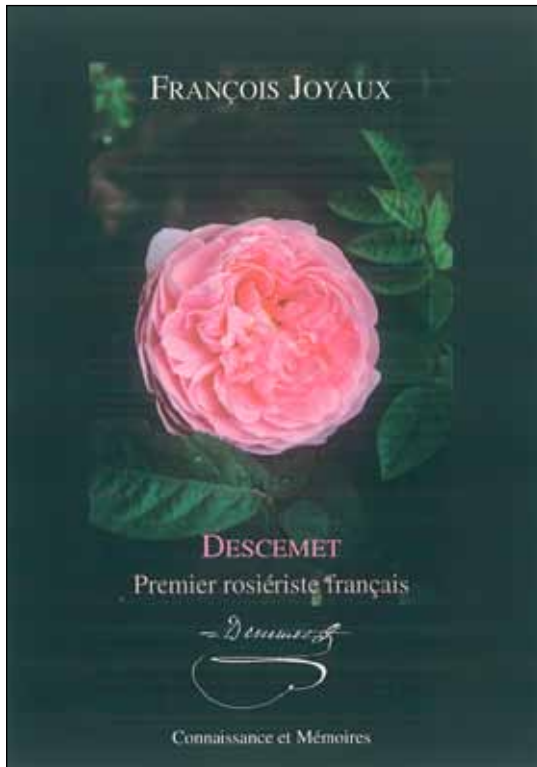
Descemetovi se za trvání prvního císařství dařilo dobře, za nový dům a jeho vybavení dokázal utratit 100 000 tehdejších franků. V roce 1808 sice ovdověl, ale o čtyři roky později se šťastně oženil s Louise-Elisabeth Souchu, se kterou měl následně čtyři děti. Nejstaršímu z nich byl za kmotra sám Talleyrand; i to dobře ilustruje společenskou pozici šlechtitelovy rodiny v oné době. Příležitost potkat další výjimečné osobnosti měl jistě i v zednářské lóži Neuf Soeurs, které byl členem. Od roku 1811 byl dokonce starostou Saint-Denis. Přes nepochybně exkluzivní vztahy s tehdejšími představiteli státní moci se nepodařilo prokázat jeho kontakty s císařovnou ohledně sbírky v Malmaison.

S koncem císařství však přišel úpadek společenský i hospodářský, Descemetovy nemovitosti poničila ruská a později anglická armáda, aniž mu, na rozdíl od jiných, bylo vyplaceno odškodnění. Francii také opustila v reakci na finanční krizi řada jeho věřitelů. Škody dosáhly minimálně dvou set tisíc franků; nejhorší ovšem bylo, že byla zplundrována šlechtitelova sbírka. Nakonec pro nás alespoň některé její části naštěstí zachránil Jean-Pierre Vibert. Zničení školky, která tvořila většinu Descemetova jmění, nadto znepokojilo tehdejší jeho věřitele. Zbytek jeho majetku skončil poté v soudním prodeji. Ožebračenému, zadluženému a ztrápenému Descemetovi navíc v roce 1817 zemřel syn Henri-Gustave; do té doby můžeme situovat jeho

rozhodnutí definitivně opustit Francii. Původně sice zvažoval, že odjede na Guadaloupe, ale nakonec se ve svých šestapadesáti letech rozhodl odjet do Ruska. Těžko se dnes dohadovat o možných pohnutkách, které jej k tomuto rozhodnutí vedly, nicméně jistě ho v nich utvrdilo i pozvání vévody Richelieu, toho času guvernéra v Oděse. Ten nabídl Descemetovi místo profesora a ředitele botanické zahrady. Dodejme, že ještě předtím se seznámil s velitelem ruských jednotek, které obsadily Saint-Denis, hrabětem Michaelem Voroncovem. I po odjezdu hraběte zpět do Ruska byli v písemném kontaktu, Descemet Voroncovovi zaslal dokonce několik balení semen.

Šlechtitel si s sebou sbalil všechnen zbylý majetek a to včetně sazenic (i stromky) a semen rostlin; odjel s téměř třiceti plnými kufry. Následně se zabydlel s celou rodinou (manželka a dvě děti) nedaleko botanické zahrady a začal opět naplno pracovat – vedle vedení botanické zahrady při lycéu Richelieu ještě učil zahradnictví. Nadto pomáhal při zahradnicko-zemědělské kultivaci celé regionu, který Rusové drželi teprve krátký čas; fyziokrat Descemet mohl být jen spokojen. Do oblasti introdukoval přes pět set druhů rostlin, jde o druhy, které se dnes např. na Krymu již vyskytují zcela běžně. Při tom pomáhal nově přicházející ruské šlechtě zakládat okrasné zahrady. Jeho růže bychom tam dnes pravděpodobně už nenašli, v Rusku po jeho působení zůstaly především introdukované stromy. Průběhem se Descemetova kariéra v Rusku velice podobala jeho předchozí kariéře ve Francii, postupně se mu začínalo dařit a dostalo se mu i určitého věhlasu. Stále byl v kontaktu s dalším významným růžařem,

Vibertem, od něhož dostával občas i novinky růží. Ve svém novém bydlišti založil 1828 Sociétés d'Agriculture, kteréžto patronem se stal princ Voroncov. V princově zahradě bychom našli mj. ještě jiné růže, které tam dovezl další významný zahradník – Hartwiss. Díky štědré přízni Voroncovů bylo postaráno i o kvalitní vzdělání Descemetových dětí. V roce 1833 přestal Descemet řídit botanickou zahradu a odešel do důchodu, v zahradě pracoval nicméně až do roku 1839, kdy v Oděse zemřel ve svých 78 letech. Zahradnictví se po něm věnoval i syn Charles-Maurice, který se ovšem po Krymské válce přestěhoval do Říma a do své smrti roku 1893 se zabýval již jen archeologií.

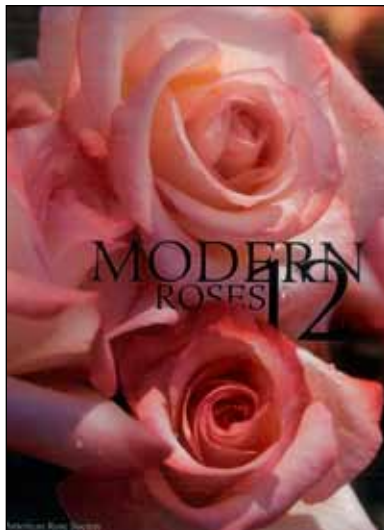
Adam Holub

Knihy o růžích

MODERN ROSES 12, American Rose Society, editoři Marilyn Young; a Phil Schorr, 2007, 576 stran textu + 64 barevných listů s jednou až šesti kvalitními fotografiemi, formát 22 x 29 cm, cena 100 \$ (objednávka přes www.megabooks.cz vyjde na 2300 Kč).

Je to nejuplněnější soupis asi 40 000 odrůd růží pěstovaných nebo historicky a botanicky významných. Odrůdy jsou v tomto vydání MR řazeny abecedně podle názvů růží a nikoliv podle obchodních a patentních značek, jak tomu bylo v MR 11; těm je věnována samostatná publikace Official Registry of Rose Cultivars. Popis obsahuje vedle názvu: barvu květu, rok vyšlechtění, jméno šlechtitele, stručný popis poupěte a květu, vůně, opakování květenství, popis olistění, výšku rostliny, získaná ocenění.

jt

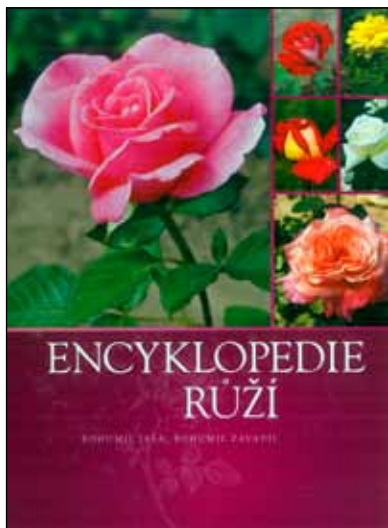
ENCYKLOPEDIE RŮŽÍ, autoři Bohumil Jaša a Bohumil Zavadil, vydavatelství Computer Press Brno, 216 stran, formát 23 x 30 cm, cena kolem 650 Kč (přes internet knihy.cpress.cz to vyjde s portem o něco levněji)

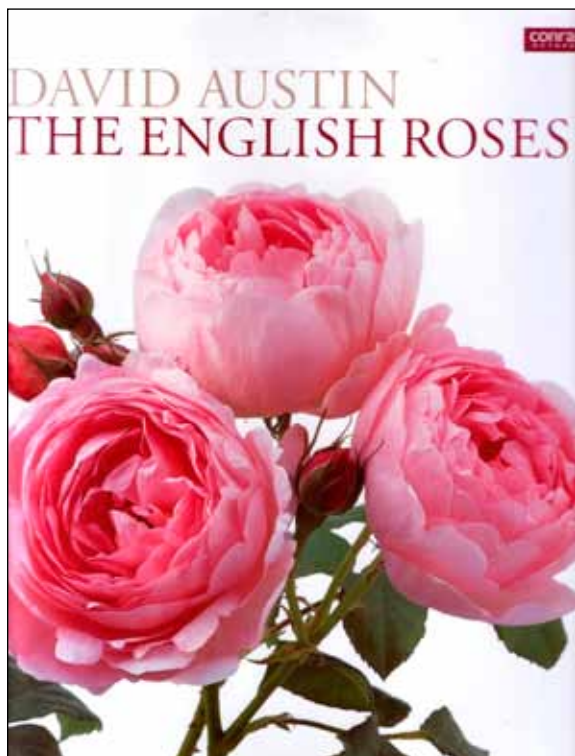
Kniha podává přehledně problematiku růží od její historie, odezvy v umění, použití v lékařství, botanických odrůd, morfologie rostliny, množení, pěstování a ošetřování, použití v zahradách a sadech, ve vazačství až ke šlechtění růží. Přiměřené místo je věnováno i spolkové činnosti růžařů, Rosa klubu i Svazu školkařů a rozářiím a genovým bankám u nás i ve světě.

Zhruba polovina rozsahu je věnována fotodokumentaci. Jednotlivé kapitoly jsou odděleny dvěma jednostránkovými nebo jednou dvoustránkovou kvalitní fotografií růží. Fotografie pocházejí od obou autorů a navíc od Jiřího Žlebčička, Jaroslava Roda a Tomáše Tůmy a nejsou vždy nejlepší kvality. Vyobrazené odrůdy růží jsou vždy popsány názvem, šlechtitelem a rokem introdukce. Hezky jsou dokumentovány růže botanické i vývoj moderních růží až k těm nostalgickým.

Tím, že encyklopedie věnuje relativně dost místa výsledkům českých šlechtitelů, pěstitelů a milovníků růží v porovnání se světem, vznikla publikace, která zaplnila citelnou mezeru v rozsáhlé překladové literatuře.

jt

The English Roses, autor David Austin, vydalo Conran Octopus Limited, London, rok vydání 2006, dotisk v Číně, 304 stran, jazyk angličtina, fotografie Howard Rice, Andrew Lawson a další, formát 24x29cm

Na první pohled vás upoutá exkluzivní vzhled knihy. Jste-li milovník romantických růží, pak je to ta pravá kniha pro vás. Máte někdy nad rozkvetlou růží touhu zastavit čas, aby ten okamžik dokonalosti neuvadl? Jestliže ano, pak až otevřete tuto knihu přesně tak na vás budou působit nádherné fotografie. Je to jakoby krása zamrzlá v čase.

Kniha je členěná do třech oddílů:

První oddíl „Původ a vlastnosti Anglických růží“ obsahuje náhled do historie a role růže v civilizaci, vysvětlí, jak vznikla myšlenka vyšlechtit Anglické růže a vzkřísit v nich krásu starých růží spojenou s širokou paletou

barev a odolností moderních růží. Dozvíme se, kdo byli předci Anglických růží, které odrůdy stály u jejich zrodu a osvědčily se jako dobří rodiče. V další kapitole se podrobněji dozvíme, jaké vlastnosti Anglické růže mají, tvary květu a jeho spojitost s vůní, využití barevných odstínů v kombinacích, jejich vhodnost pro začátečníky. Celá pátá kapitola je věnovaná jen vůni, jejím rozličným tónům a podtónům, které u Anglických růží najdeme. Zmiňuje se o její proměnlivosti podle sezóny i teploty. Ve snaze, co nejlépe jí popsat, využil spolupráce s odborníkem na parfém, a růže zařazuje do skupin podle vůně. V šesté kapitole, nazvané „První Anglické růže“ se věnuje vývoji šlechtění a vzpomíná na svou první jednoukvětoucí Anglickou růži ‚Constance Spry‘, vzpomíná, jak jí byl zpočátku trochu zklamán. Naštěstí její kvality rozpoznal slavný zahradník Graham Thomas a podněcoval Austina k další šlechtitelské práci. Popisuje své začátky i první úspěchy a splněné představy. Růže ze 70. let nesly jména z knih spisovatele Chaucera, tyto růže byly úspěšné, ale podle jeho vlastních slov ještě nesplňovaly představy o odolnosti a vzrůstnosti. Jeho další vyprávění popisuje cestu vedoucí k získání současných odrůd, které už jeho nároky splňují.

Druhý oddíl „Galerie Anglických růží“ se směle dá nazvat encyklopedií nejkrásnějších Anglických růží. Jedné každé odrůdě je věnována celá dvoustrana, s nádhernou celostránkovou fotografií a na protější straně s popisem vlastností, předností a rokem introdukce. Růže jsou děleny do šesti skupin podle tvaru keře a původu: Hybridy starých růží; Skupina Leander; Anglické mošusové růže; Anglické alba hybridy; Pnoucí Anglické růže; Anglické růže k řezu.

Třetí oddíl „Anglické růže v zahradě“ je věnován způsobům užití Anglických růží ve smíšených záhonech s trvalkami, v plošných výsadbách nebo divokých živých plotech, o využití climberů na trellážích, pergolách a stěnách. Jedna z kapitol je věnována návodům a radám jak si založit vlastní rozárium třeba ve viktoriánském či renesančním stylu, jak vybudovat růžové loubí, to vše na příkladu svých zahrad ve Walesu a Albrightonu. Nezanedbatelnou část tvoří i kapitola o Anglických růžích jako květinách k řezu, jejich vazbách v kyticích s ukázkami velmi romantických aranží ve stylu starých holandských obrazů. Dozvíme se o představách šlechtitelské dvojice otce a syna Austinů, o plánech do budoucnosti. Poslední kapitola je věnována praktickým radám, jak zacházet s Anglickými růžemi, aby prospívaly.

Na závěr si neodpustím uvést jednu myšlenku, která v knize zazní a je aktuální nejen v Anglii, ale i u nás: Jsme nuceni akceptovat fakt, že jsou lidé, kteří věří, že nejvyšším stupněm zahradničení je zbavit se rostlin téměř úplně. Bohužel když štěrk, beton, kámen a trávnik převzou vládu nad rostlinami, těžko v takových zahradách spatříte růže.

V. Milerová

Roses: A Celebration (Velebení růží), autor Wayne Winterrowd, vydavatel: North Point Press, rok vydání 2003, jazyk angličtina, formát 19x24, 272 stran, 34 akvarelů od Pamelý Stagg.

Přední publicista a autor knih o zahradě a rostlinách Wayne Winterrowd se rozhodl pojmut téma růže poněkud jinak, než jsme zvyklí. A tak z jeho iniciativy vznikla kniha, která nechce čtenáře zahltit dokonalými fotografiemi, nenabízí ani návody k pěstování ani encyklopedii odrůd. Autor oslovil 32 světoznámých zahradníků, školkařů, publicistů a novinářů, proslulých svou láskou ke královně květin, a požádal je, aby napsali o jejich nejmilejší růži. Kniha je tak souborem 33 krátkých několikastránkových esejí o lásce k růžím; o vzpomínkách, jež se k nim váží; o soukromých pěstitelských vítězstvích i prohrách; vše psáno s láskou a humorem.

A které růže očarovaly jejich srdce? Marně byste hledali výstavní krásu čajohybridů, v celé knize se objeví jen dva: Lauren Springer popsala svůj údiv, že tak ošklivý keř jako 'Mister Lincoln' dokáže přinést tak nádherné černočervené květy a Michele Lamontagne vzdala poctu kráse, dokonalosti a pohnuté historii růže 'Peace'.

Mezi těmi nejmilovanějšími a nejobdivovanějšími najdete celou řadu růží starých a botanických: Peter Beales odhalí svou lásku ke 'Great Maiden's Blush', která ho provázela celým dětstvím a byla právě tou růží, která ho přivedla na dráhu profesionálního růžaře. Fergus Garrett staví na první místo Rosa gallica officinalis a její příbuznou Rosa damascena, protože jejich vůně mu vrací vzpomínky na rodné Turecko, růžové plantáže a na sladké asure a růžový džem jeho maminky (recept na obojí neopomene připojit). Michael Pollan vypráví o čistě bílých květech 'Mme Hardy', Anthony Noel se podělí o zkušenosti s pěstováním jeho milované ale trucovité 'Variegata di Bologna'.

Ale i novější růže uchvacují srdce zahradníků. Cynthia Woodward vás pobaví svou historkou o nezkratné Rosa filipes, 'Kiftsgate', kterou dostala jako „danajský dar“ od svých přátel. Z údajně milé a voňavé bílé pnoucí růžičky pracovně nazývané „Night Musk“ se vyklubal pnoucí dábel, který odolal všem pokusům o zkrocení. Sama autorka pak s humorem dodává, že jí to stálo mnoho škrábaců a potřhaných šatů, než soubor vzdala, a vítězná bílá voňavá kráska zabrala celou stěchu její garáže, přilehlou vzrostlou borovicí a pokračuje dál ve vítězném tažení.

Thomas C. Cooper má zvláštní slabost pro polyantu 'Betty Prior' a jedním dechem dodává, že je to podle neoficiálních zpráv také nejoblíbenější růže anglické královny. Ne, není to růže,

co uchvacuje dokonalostí květu, ani její barva není výjimečná, je klasická středně růžová, má však jinou přednost. „Betty Prior“ je něco jako „pohodlná bota“ – hezká a odolná, nikdy nezklame, vděčná za málo, hodně vydrží a kvete až do úmoru. Ve smíšeném záhoně září její bohatá soukvětí jako růžové obláčky.

V knize najdete mnoho dalších slavných jmen: snad největší růžař minulého století Graham Stuart Thomas vyličí svůj obdiv k voňavé ‚Souvenir de St. Anne‘, Thomas Christopher píše o ‚Old Blush‘, David Austin o ‚Eglantyne‘ a o historii své firmy, Christopher Lloyd o své zahradě v Great Dixter, David Wheeler hodnotí růži ‚Graham Thomas‘, Lloyd Brace oslavuje krásu a odolnost neúnavné ‚Astrid Lindgren‘, a to zdaleka nejsou všichni.

Originální anglická literatura o růžích se do našich českých knihkupectví dostává jen pokrovnu, a když, tak její ceny šplhají poměrně vysoko. Tato kniha je překvapivou výjimkou. Objevila se na pultech Levných knih za cenu „šálku dobré kávy s koláčkem“. Nic jí to však neubírá na kvalitě, vždyť její původní cena je 30 USD. Je to však počtení právě k té dobré kávě.

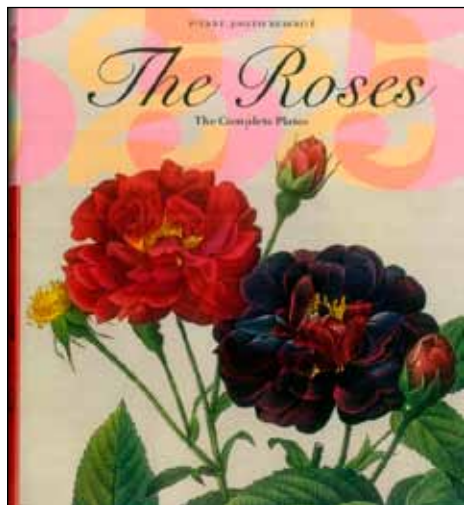
Věra Milerová

The Roses - The Complete Plates, Pierre-Joseph Redouté

Nakladatelství TASCHEN Köln, 204 stran, 1999 (tisk Čína), formát 27 x 34 cm

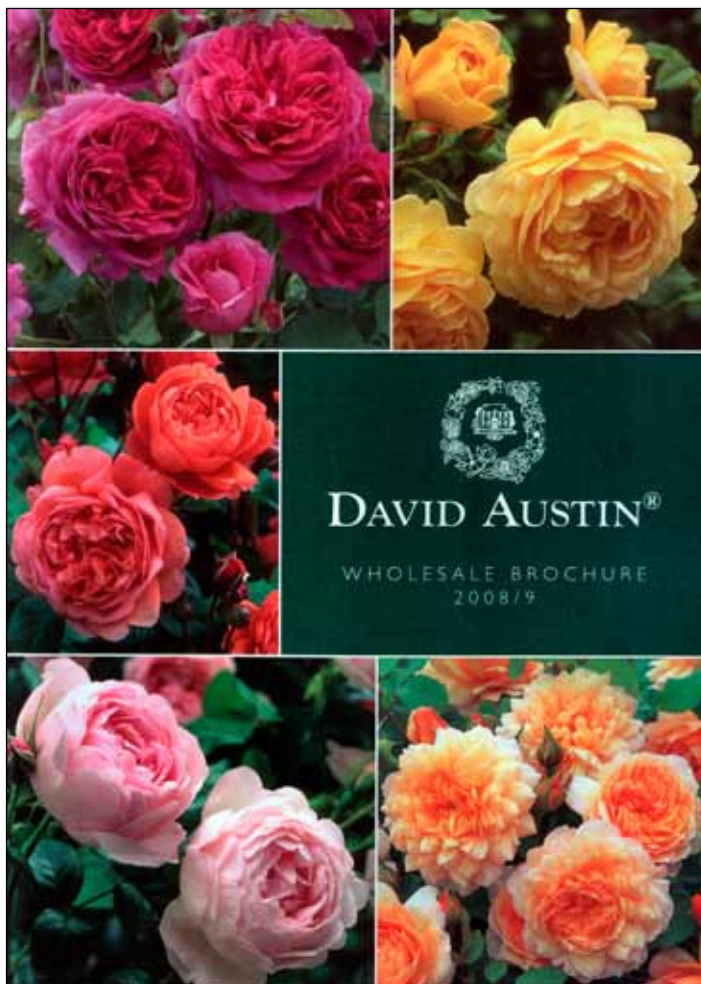
Stejně jak líčí př. Věra Milerová svůj údiv nad záhadnou lácí knihy *Roses, A Celebration*, byl jsem i já udiven cenou 250 Kč této knihy, a to nikoliv v Levných knihách, ale u Kanzelsbergera na Václavském náměstí. Odolejte a nekupte to! Je to prý dáno masovou produkcí nakladatelství Taschen. Samozřejmě nejsou reprodukce takové kvality jako faksimile s číslovanými výtisky sponzorované belgickou firmou obchodující s diamanty, ale pro pokochání to stačí. Zejména se nesmíte nechat odradit barvotiskovým obalem. Jde o kompletní vydání vynikajících 168 botanicky věrných kreseb růží vodovkami rozměru 19 x 27 cm z let 1817 – 24, doplněné zasvěceným vyličením života a díla malíře Pierre-Josepha Redoutého (1759-1840).

jt

Součástí daru zástupců Austinovy firmy našemu Rosa klubu byly i dva exkluzivní propagační materiály a aktuální prodejní **katalog** s fotografiemi a popisem tří horkých novinek pro letošní sezónu. Jedná se o sladce růžovou, 'Wisley' (English Musk Hybrid) – voňavá, vysoká 1,5m, 'Young Lycidas' (Old Rose Hybrid) – karmínově červená, velká 1,2 x 0,9 m a, 'Sir John Betjeman' (Leander Hybrid) – tmavě růžová, vysoká 1,0 x 0,75 m. Katalog je členěn typickým „austinovským“ způsobem, podle skupin, původu a tvaru keře. Obsahuje růže všech kategorií s dobrým popisem a u většiny i s fotografií tradičně výborné kvality. Nechybí nabídka kontejnerovaných a stromkových růží, doplňků pro pěstitele, publikací a dárkových poukázek. Nabízí na objednávku řezané růže (pouze pro Británii), dále exkluzivní kalendář a co je příjemné, že uvádí adresy veřejně přístupných zahrad s kolekcemi Anglických růží nejen v Anglii.

Věra Milerová

Josef Suchý
RŮŽOVÝ OLEJ

*Kolik růží ztratí krásu pro potěchu oka,
než skane těžká kapka oleje,
ta čirá duše růže ...
Mezi ní a hebkým sametovým květem
schody závitů a lis.*

*Muž daruje ženě duši růže uzavřenou do skla,
útlého jak stéblo, v jasanovém pouzdře.
Růži nevidět, ale její vůně proniká a září sněhobílým dřevem
oblým jako tělo,
když si před zrcadlem češe žena vlasy,
rovna živé růži, k níž se sklání muž.*

*Žena zvrátí hlavu, přilne k muži hebce sněhobílým sametovým tělem,
paže objímají,
prsty putují a krouží v závitech lásky.
Ale lásku muže,
lásku ženy k muži
zkouší břímě času.*

*Mezi růží vzplanutí
a trvalou ryzí kapkou lásky
trnolamy,
schody závitů a lis.
Kolik růží ztratí krásu pro potěchu oka,
než skane těžká kapka oleje,
ta čirá duše růže ...*

Josef Suchý, básník, prozaik, překladatel

* 1. 3. 1923 Lesní Jakubov (u Náměště nad Oslavou)
† 30. 5. 2003 Brno

patří k tvůrčím duchům introvertního zaměření. Ve své vnitřně laděné poezii i lyrických prózách oslovuje lidské nitro a otevírá tak vnímavému čtenáři cestu k jeho, jak sám říkal „vnitřní studánce“. Za komunistického režimu byl tři roky vězněn a zakázána mu literární činnost. Teprve od roku 1968, mohl díky pomoci Jana Skácela zastávat redaktorské místo v nakladatelství Blok v Brně. V roce 1990 byl soudně rehabilitován. Josef Suchý se po právu dočkal i řady ocenění. V roce 1969 dostal Krajskou cenu Jiřího Mahena, v roce 1998 cenu Velehrad za celoživotní básnické dílo. Zastupitelstvo města Brna mu udělilo Cenu města za literaturu pro rok 1997.

Ediční poznámka: Báseň jsem převzal ze Zpravodaje č. 25 z roku 1975, informace o básníkovi poskytly stránky www.bkc.cz Kulturního centra Brno

Výbor Rosa klubu ČR

Předseda	Dr. Josef Thomas, Českomalínská 17, 160 00 Praha 6, josef.thomas@suro.cz
Místopředsedové	Doc. Ing. Bohumil Jaša, Mathonova 34, 613 00 Brno MUDr. Stanislav Konštický, Postranní 665, 503 11 Hradec Králové
Hospodář	Vladislav Bártík, Novosibřinská 1229, 190 16 Praha 9 - Újezd n. L.
Evidence členů	Ing. Alena Haberhauerová, Štorkánova 2810, 150 00 Praha 5
Členové výboru	Jiří Pozník, Bendlova 66, 500 08 Hradec Králové Miroslav Novák, Pod strání 484, 500 06 Hradec Králové Ing. Dagmar Maixnerová, FLORA, 771 11 Olomouc Věra Milerová, Klírova 1923, 148 00 Praha 4, vera.milerova@seznam.cz Ing. Jiří Pirner, Karla Čapka 572, 500 02 Hradec Králové Mgr. Miroslava Dostálová, U Jordánu 258, 503 51 Holohlavy RNDr. Václav Koula, Kozelkova 447, 503 51 Chlumeck nad Cidlinou
Revizní komise	Ing. Eduard Killberger, Na Bajnarce 14, 317 00 Plzeň Radmila Trojanová, Na Lhotech 732/1, 148 00 Praha 4
Vedoucí odborů	Praha: Věra Milerová, adresa viz výše Hradec Králové: Ing. Jiří Pirner, adresa viz výše Olomouc: Ing. D. Maixnerová, adresa viz výše Brno: Doc. Ing. Bohumil Jaša, adresa viz výše Frenštát p. R.: Oldřich Slovák, Rožnovská 674, 744 01 Frenštát p. R. Plzeň: Ing. Eduard Kilberger, adresa viz výše
Odborný poradce	Zdeněk Kráčmar, Holovousy 46, 508 01 Hořice, tel. 435 691 182

ROSA KLUB ČR je specializovanou základní organizací Českého zahrádkářského svazu, která sdružuje milovníky, pěstitele i šlechtitele růží a propaguje všestranný rozvoj růžařství.

Roční členský účelový příspěvek činí 100 Kč nebo 80 Kč pro důchodce, a to pro všechny členy. Členové, kteří jsou členy ČZS jen prostřednictvím evidence v SZO Rosa klub ČR, platí **navíc základní členský příspěvek 100 Kč ročně, a to i v důchodovém věku**. Příspěvky jsou splatné vždy do konce dubna přiloženou složenkou nebo na č. účtu 1923414329/0800 u České spořitelny.

Zpravodaj Rosa klubu ČR č. 96

Časopis vydává ROSA KLUB ČR, Livornská 440, 109 00 Praha 10, www.rosaklub.cz

Korespondence: Rosaklub ČR, Českomalínská 17, 160 00 Praha 6

Zpravodaj Rosa klubu vychází nepravidelně a je vydáván zejména pro členy Rosa klubu ČR; za vydávání odpovídá Dr. J. Thomas (adresa viz výše); jemu zasílejte příspěvky do zpravodaje, inzeráty, náměty i dotazy k náplni. Za obsah článků ručí autoři.

Zapsán v evidenci periodického tisku MK ČR s evidenčním číslem MK ČR E 10963

Grafická úprava a sazba: Ing. Lucie Vodičková

Vytiskla tiskárna Integraf, s.r.o., Náchod

Číslo 96 vyšlo v únoru 2009

R. rubiginosa L., dle P-J Redoutéa, foto: Taschen, Köln

R. x bifer persica, damascénka, foto: Taschen, Köln